

Täysistunto

Torstai 5.10.2017 klo 16.00—22.01

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

17.01 Sisäministeri Paula Risikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että ulkomaalaislaki ajantasaistettaisiin luomalla uusi kasvuyrittäjän eli niin sanotun startup-yrittäjän oleskelulupaperuste. Lisäksi yrittäjän oleskeluluvan soveltamisalaa muutettaisiin. Kolmanneksi, pidennettäisiin työsuhteeseen tulevien erityisasiantuntijoiden oleskeluluvan voimassaoloaikaa. Ja vielä neljäntenä, tehtäisiin jatkolupavaiheesta nopeampi ja vaivattomampi kaikille.

Suomalainen yrityskehitys on tänä päivänä entistä kansainvälisempi. Tässä esityksessä on pohjimmiltaan kyse Suomen kilpailukykyvyydestä. Suomi tarvitsee myös kansainvälisiä osaajia tuomaan innovaatioita ja työpaikkoja. Kansainvälisistä osaajista ja erityisesti kasvuyrittäjistä käydään kovaa kansainvälistä kilpailua. Sujuva oleskelulupajärjestelmä on yksi niistä edellytyksistä, joiden on oltava kunnossa.

On selvää, että oleskelulupajärjestelmä ei itsessään houkuttele maahan osaajia, oleskelulupajärjestelmä on kuitenkin tärkeä osa tätä kokonaisuutta. Suomen kilpailuedellytysten parantamiseksi tarvitaan paitsi sujuvia oleskelulupakäytäntöjä myös saumattomia ja koordinoituja palvelukokonaisuuksia. Näitä tarvitaan niin osaajille kuin yrityksille. Kokonaisuuteen liittyvät myös monimuotoiset ja dynaamiset työmarkkinat sekä onnistunut maakuviestintä. Myöskään perheenjäsenten mahdollisuuksia työllistyä tai yleensä kotoutua tähän maahan ei sovi unohtaa. Tältä osin onkin vireillä jo paljon toimenpiteitä niin kaupunki- kuin aluetasollakin.

Arvoisa puhemies! Käyn seuraavaksi läpi tarkemmin ehdotettavia ulkomaalaislain muutoksia:

Ensiksi oli puhetta kasvuyrittäjän luvasta. Kyseessä olisi siis uusi oleskeluluvan peruste. Kasvuyrittäjiä varten ehdotetaan luotavaksi oma menettelynsä, joka ottaisi huomioon kasvuyrittäjyyteen liittyvät erityispiirteet. Tavoitteena on, että Suomeen yrityksen perustanut tai sitä perustamassa oleva yrittäjä saisi oleskeluluvan mahdollisimman nopeasti. Ehdotuksen valmisteluun on haettu oppia muista maista, erityisesti Tanskasta. Kansainvälisten mallien mukaisesti liiketoiminnallista arviointia ei suorittaisi oleskelulupaviranomai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

nen, tämä tehtävä sen sijaan annettaisiin kasvuyritystoiminnan paremmin tuntevalle taholle, Tekesille. Tekesin valintaa puoltaa sen valtakunnallisuus ja kasvuyritystoiminnan tuntemus. Painoarvo olisi ideassa ja ihmisessä, liiketoimintamallissa ja yrittäjätiimin henkilökohtaisessa osaamisessa. Lisäksi arvioidaan liiketoiminnan edellytyksiä. Huomiota kiinnitetään markkinatilanteeseen, kansainväliseen kysyntäpotentiaaliin ja markkinaenusteseen, ja arviointi koskee myös yrittäjätiimin osaamista ja kokemusta.

Liiketoiminnallisen arvion jälkeen menettely etenisi mahdollisimman nopeasti ja Maahanmuuttovirasto ei enää suorittaisi omaa arviotaan yritystoiminnasta, koska sen olisi Tekes tehnyt. Maahanmuuttovirasto myöntäisi oleskeluluvan, jos Tekesin arvio on myönteinen. Oleskelulupa myönnettäisiin suoraan kahdeksi vuodeksi. Tämän jälkeen oleskelulupa olisi sitten mahdollisuus myös uusialue. Oleskeluluvan edellytykset on mietitty niin ensimmäisen luvan kuin jatkoluvankin osalta. Järjestelmä ei edellyttäisi yrityksen liiketoiminnan pysymistä muuttumattomana, onhan kasvuyritystoiminnalle ominaista jatkuva kehittyminen ja toiminnan uudelleen suuntaaminen. Tätä ehdotusta aiotaan seurata toki tarkasti kahdestakin syystä: Kyseessä on aivan uusi avaus. Toiseksi, kyse on dynaamisesta ja jatkuvassa liikkeessä olevasta toimintaympäristöstä. Tästä oli muuten erinomaisen hyvä artikkeli tänä päivänä Helsingin Sanomissa, puhuttiin koodaajista, eli siitä, miten tällaisia erityisasiantuntijoita on halu saada Suomeen kansainvälisiltä areenoilta.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, tällä esityksellä ajantasaistettaisiin myös muita kuin kasvuyrittäjiä koskevan elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan soveltamisalaa. Elinkeinoharjoittajaa koskeva ulkomaalaislain muutos tarkoittaisi käytännössä, että jatkossa oleskelulupa yrittäjyyden perusteella voitaisiin myöntää myös osakeyhtiömuodossa tapahtuvaan yritystoimintaan. Nykyisin oleskelulupa voidaan myöntää yrittämisen perusteella vain täydessä henkilökohtaisessa vastuussa toimivalle elinkeinonharjoittajalle eli esimerkiksi toiminimillä toimivalle yrittäjälle. Samalla nykyisen elinkeinonharjoittajan oleskeluluvan nimi muutettaisiin yrittäjän oleskeluluvaksi.

Arvoisa puhemies! Erityisasiantuntijoiden asettautumista Suomeen helpotettaisiin myöntämällä ensimmäinen oleskelulupa nykyisen yhden vuoden sijaan suoraan kahdeksi vuodeksi. Tämä toki edellyttäisi, että työsuhde on joko jatkuva tai voimassa vähintään sen kaksi vuotta. Lakimuutoksessa otettaisiin huomioon koko tänne muuttava perhe. Näin ollen myös erityisasiantuntijoiden perheenjäsenet saisivat oleskeluluvan kahdeksi vuodeksi normaalin yhden vuoden sijaan. Ehdotettavan lakimuutoksen lisäksi erityisasiantuntijoiden lupamenettelyä on kehitetty viime vuosina myös monella muulla tavalla. Hallitus on saanut tältä osin paljon palautetta yrityksiltä, ja voin vain sanoa, että saatu palaute on kyllä luettu huolella ja on tehty niitä muutoksia. Osa näistä on nimenomaan ollut sitä prosessien kehittämistä, ja myöskin viestintää on kehitetty, sähköistä asiointia ja jopa menettelyjä. Maahanmuuttovirastossa ymmärretään, että erityisasiantuntijat tulevat usein sellaisiin tehtäviin, joissa henkilö tulee saada maahan ensi tilassa, jos ei haluta koko projektin ja sitä kautta myös muiden työpaikkojen vaarantuvan. Hakemukset pyritäänkin siten ratkaisemaan mahdollisimman nopeasti.

Se, miten Suomeen muuttaminen muutoin sujuu, on sitten jo tietysti monimuotoinen kysymys. Sisäministeriön osalta olen vienyt myös tätä viestiä eteenpäin muille sektoreille.

Mutta, arvoisa puhemies, ei tässä vielä kaikki: oleskelulupajärjestelmää sujuvoitettaisiin myös jatkolupavaiheen osalta. Ulkomaalaislakia muutettaisiin siten, että jatkolupaa varten ei kerättäisi uusia sormenjälkiä, ne kun eivät yleensä muutu. Tämä tarkoittaisi käytännössä, että jatkolupavaiheen asiointi olisi mahdollista toteuttaa täysin sähköisesti käy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

mättä Maahanmuuttoviraston asiakaspalvelupisteessä, jos hakija käyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Oleskelulupakortti valmistettaisiin ensimmäisen oleskeluluvan yhteydessä annetuilla sormenjäljillä. Maahanmuuttovirastolla säilyisi silti mahdollisuus kutsua hakija paikalle ja ottaa sormenjäljet uudestaan, jos tähän on erityistä syytä esimerkiksi valvonnallisesta näkökulmasta. Ehdotettava lainmuutos koskisi kaikkia oleskelulupia, ei vain erityisasiantuntijoita. Olen kuitenkin jo nyt kuullut, että entistä vaivattomampaa menettelyä odotetaan erityisesti kansainvälisesti toimivissa yrityksissä. Niiden työntekijät matkustavat paljon, ja heidän on siten hankala varata aikaa henkilökohtaiseen asiointiin Maahanmuuttoviraston toimipisteessä. Sen lisäksi, että muutos tekisi jatkolupavaiheesta nykyistä vaivattomampaa, se myös vähentäisi viranomaistyötä. Tämä puolestaan merkitsisi, että ongelmattomat lupahakemukset voidaan käsitellä entistä nopeammin ja ongelmalliset entistä perusteellisemmin. Kaikki osapuolet siis voittavat.

Arvoisa puhemies! Se, että edistämme ulkomaalaisten osaajien ja yrittäjien maahanmuuttoa, ei ole keneltäkään pois. Omalla osaamisellaan he tuovat suomalaiseen yrityskenttään positiivista virettä, vaikka kaikista yritysideoista ei luonnollisestikaan synny maanlaajuisia menestystarinaa. Tällä esityksellä siis myös ministeriö osoittaa, että edistämme yrittäjyyttä ja siten työpaikkojen syntyä. Yrittäjyys kantaa Suomea.

17.09 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille, arvoisat edustajat, kerrankin voi kehua hallituksen esitystä. [Timo Heinonen: Saako laittaa ristin seinään?] Tuli nähtyä tämäkin päivä. [Puhuja naurahtaa] Hallitus on luomassa Suomeen uutta laillista tapaa tulla tähän maahan ja tekemään työtä, ja tämä on hienoa. Laillisten väylien luominen on hyvää ja sujuvaa maahanmuuttopolitiikkaa. Tässä esityksessä hallitus antaa oleskeluluvan niille ulkomaan kansalaisille, jotka haluavat perustaa Suomeen kasvuyrityksen.

Toki pitää myös tuoda esille se asia, että vaikka pöydällä oleva esitys on kannatettava, maahanmuuttopolitiikan käänteiden tekemiseen se ei missään nimessä riitä. Tämä hallitus on yrittänyt tehdä sellaista maahanmuuttopolitiikkaa, jolla ei houkuteltaisi ihmisiä Suomeen. Hallitus on jopa painottanut tätä asiaa. Meillä on edelleen niitä hallituksen tekemiä linjauksia, jotka vaikeuttavat työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttopolitiikkaa.

Voisin nostaa esille muutamaa tällaista seikkaa, esimerkiksi hallituksen tekemät EU- ja Eta-alueen ulkopuolisille opiskelijoille asetetut maksut. Esimerkiksi yksi tämän esityksen tavoitteista on tukea ulkomaalaisten opiskelijoiden jäämistä Suomeen, mutta aiemmilla päätöksillä hallitus on heikentänyt tätä asiaa. Tässä on selkeä ristiriita.

Lisäksi työperusteista maahanmuuttopolitiikkaa voidaan helpottaa esimerkiksi poistamalla tarveharkintaa. [Ben Zyskowiec: Oikein!] Siitä on hyviä näkemyksiä aika monessakin [Simon Elo pyytää vastauspuheenvuoroa] puolueessa... — Ilmeisesti pieni puolue tai pieni eduskuntaryhmä. [Eduskunnasta: Mistä puolueesta puhut? — Puhuja naurahtaa] — Niinpä, mistä puolueesta puhunkaan?

Vielä yksi asia on se, että otetaan esille se, että nyt on aika tehdä käänne, arvoisat edustajat. Hallituksen sisältä on kuulunut myös katumista sen suhteen, että on tehty huonoa maahanmuuttopolitiikkaa. On puhuttu siitä, että ehkä perheenyhdistämisen kriteerejä voisi höllentää. On kuultu sitä, että kiintiöpakolaisten määrää voisi nostaa. Nämä ovat hyviä mielipiteitä, hyviä lausuntoja. Toki pitää pitää mielessä, että tämä Sininen tulevaisuus -puolue [Leena Meri: Ei ole puolue!] on ollut tätä vastaan, ja toivottavasti he eivät pysty koko hallitusta pitämään panttivankina tässä asiassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Summa summarum, ihan viestinä kaikille: heikkenevä huoltosuhde tarvitsee maahanmuuttajia, uusia työntekijöitä, työpaikkojen luoja. Me tiedämme tämän asian, tämä on fakta. On hyvä, että kasvuyritysten perustamista ja niitten perustajien Suomeen tuloa tuetaan. Tämä on hyvä esitys. Kerrankin voin kannattaa hallituksen esitystä, mutta viestini on se, että tämä ei vielä riitä. On monta muuta asiaa tehtävänä, ja hallituksen sisältäkin on kuulunut hyviä, edistyskellisiä mielipiteitä asiasta, ja toivon, että hallitus saa toteutettua muun muassa kiintiöpakolaisten määrän nostoa, perheenyhdistämisen höllentämistä, tarveharkinnan poistamista. Nämä olisivat etu Suomelle. — Kiitoksia.

17.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää ministeri Risikkoa erinomaisesta esityksestä, joka nyt eduskuntaan on tuotu. Ensi vuoden alusta ulkomaalainen voi saada oleskeluluvan siltä pohjalta, että hän on mukana startup-yrityksessä omistajana taikka työntekijänä, ja tässä esityksessä ulkomaalainen tekisi hakemuksen valtion Tekesille, joka sitten arvioisi, onko tällä kyseisellä startupilla potentiaalia kansainväliseksi kasvuyritykseksi ja toisaalta myös menestyväksi liiketoiminnaksi, ja tämän jälkeen, tuon Tekesin lausunnon pohjalta, oleskelulupa etenisi Maahanmuuttovirastolle ja niin eteenpäin. Oikeastaan oma puheenvuoroni keskittyy tähän kohtaan, että tarvitsemmeko me tässä välttämättä tätä Tekesiä tämän arvioinnin tekijänä.

Tekesin roolia on perusteltu tässä esityksessä muun muassa sen valtakunnallisella viranomaisroolilla ja myös sillä, että Tekesillä on vahva asiantuntemus startup-toiminnasta. Mutta toisaalta voi kysyä, löytyisikö tämä asiantuntemus myös astetta kevyemmällä tavalla. Tässä esityksessä, joka on hyvä ja kannatettava, mallia on ehkä haettu enempi Tanskasta, kun ehkä voisi pohtia myös sitä, voisiko Viron malli olla tässä asiassa toimivampi. Esimerkiksi Virossa liiketoimintasuunnitelman arvioivat yrittäjät, yrittäjäyhteisö, ja voi hyvin kysyä, että voisiko meillä Suomessakin tässä asiassa luottaa yrittäjien osaamiseen ja arviointiin. Toisaalta hyvää tässä esityksessä on myös se, että jatkossa Maahanmuuttovirasto ei enää arvioisi yritystoimintaa lainkaan, eli se on merkittävä parannus tässä.

Viime keväänä kokoomuksen kansanedustajat Juhana Vartiainen ja Elina Lepomäki ottivat kantaa tähän asiaan, kun esitys oli luonnosvaiheessa, ja silloin he nimenomaan kannoivat huolta siitä, että tämä luvan saanti olisi ehkä liian hidasta. Itse haluan uskoa, että näillä esillenostoilla ja niillä korjauksilla, mitä tähän esitykseen on tehty, tuosta silloin puhutusta puolesta vuodesta on päästy lyhyempään. Mielelläni tästä ministeri Risikolta kuulisin arviota, että minkälaisella aikataululla nämä pystyttäisiin tekemään, jotta mallista ei tulisi liian raskas.

Startup-yrityksen perustamisen perusteella myönnettäviä oleskelulupia on käytössä meidän maamme lisäksi EU:ssa 12 eri maassa, ja näissä maissa, joissa tällaista vastaavaa lainsäädäntöä on jo käytetty, on pystytty houkuttelemaan asiantuntijoiden mukaan kymmeniä, jopa satoja kasvuyrityksiä vuosittain. Tämän asian yhteydessä sisäministeriön johtava asiantuntija Elina Immonen mielestäni hyvin totesi, että jo yksikin uusi menestyvä kansainvälinen kasvuyritys on kansantaloudelle niin myönteinen asia, että tämä muutos kannattaa tehdä. Se on hyvin sanottu, ja itse uskon, että nämä kasvuyritykset ja uudet toimijat eivät jää vain yhteen, vaan niitä tulee useampia.

Arvoisa puhemies! Myönteistä tässä esityksessä on myös se, että oleskelulupa voitaisiin jatkossa myöntää myös osakeyhtiömuotoiseen liiketoimintaan. Tähän astihan oleskelulupa on voitu myöntää vain täydessä henkilökohtaisessa vastuussa toimivalle elinkeinonhar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

joittajalle. Tämä on merkittävä parannus aiempaan. Myös tämä jatkoluvan helpottaminen, mikä tapahtuisi jatkossa sähköisesti kahden vuoden tauon jälkeen, olisi perusteltua.

Mutta kun viittasin tuohon Viron malliin, niin toivoisin, että valiokuntakäsittelyssä vielä ehkä puntaroitaisiin myös niitä myönteisiä asioita, joita Viro on käyttänyt. Virossahan on käytössä tällainen lyhytaikainen startup-viisumi ja siihen yhdistettynä viiden vuoden oleskelulupa, ja sen puitteissa ulkomaalainen voi toimia ja työskennellä virolaisessa kasvuyrityksessä. Viro lupaa startup-viisumin kuukaudessa ja oleskeluluvan kahdessa kuukaudessa, ja se isoin huoli on nyt se, onko tämä meidän mallimme liian raskas.

Eli saadaanko näitä lupia kaksivaiheisen käsittelyn kautta, kestääkö se päiviä, viikkoja vai kuukausia — tämä on oikeastaan se kysymys, minkä päällimmäisenä oman puheenvuoroni lopussa jätän pohdittavaksi, ja mielelläni siihen kuulen myös ministeriltä arviota.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Käydään muutama puheenvuoro — eri ryhmien edustajat sattuvat olemaan tässä perä perää — ja sen jälkeen, kun ovat kutakuinkin kaikkien ryhmien edustajat käyttäneet puheenvuoron, käydään pieni debatti, jos silloin vielä tarvetta siihen on.

17.20 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ulkomaalaislakia muutettaisiin niin, että ulkomaalainen, joka perustaa tai on perustanut Suomeen kasvuyrityksen, voi saada oleskeluluvan sillä perusteella. Toisin kuin media ja poliittiset vastustajat mielellään väittävät, perussuomalaiset eivät vastusta maahanmuuttoa sinänsä, kaikkea maahanmuuttoa. Me vastustamme haittamaahanmuuttoa, joka tarkoittaa sitä, että ulkomailta virtaa tänne, yleensä turvapaikkajärjestelmää hyväksi käyttäen, ihmisiä nauttimaan anteliaasta sosiaaliturvastamme. Aidot yrittäjät ja itsensä elättäjät voivat olla maahamme tervetulleitakin.

Nyt kuitenkin olen huolissani, että tähän mahdollisesti osin kelvolliseen esitykseen olisi piilotettu mahdollisuus käyttää startup-yrittäjyyden kautta tulevaa oleskelulupaa jotenkin hyväksi. Onko mahdollista, että henkilö pääsee suomalaisen sosiaaliturvan piiriin perustamalla jonkinlaisen kaarnalaivafirman tai koodaribussin, jonka tarkoitus ei ole oikeasti tuottaa mitään muuta kuin hakijalleen oleskeluluvan? Ollaanko tässä luomassa taas uutta sosiaaliperäisen maahanmuuton välinettä vähän takakautta?

Olen hieman huolissani noista edustaja Heinosen puheenvuoroista, että Tekesin arviointi oleskeluluvasta poistettaisiin. Kyllähän se nyt on vähintään, että oleskeluluvan peruste ja liiketoiminnan aitous arvioidaan jonkun objektiivisen toimijan toimesta, jollei tässä ole edes mitään tuloarvoja tai vastaavia takaamassa sitä, että tämä yritystoiminta ei ole mikään peite tai keino päästä maahan sosiaaliturvan piiriin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Räsänen. [Joona Räsänen kävelee puhujakorokkeelle] — Ihan oikein, Joona Räsänen. Näköjään äänenpainonikin jo kertoi siitä, kenestä on kysymys. [Naurua]

17.21 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Juuri siitä arvasin, että on oma vuoroni. Kahdessa vuodessa on oppinut täällä paljon.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, tämä hallituksen esitys on hyvin perusteltu. Jos oikeastaan aloittaisin esityksen läpikäynnin työperäisen maahanmuuton yleisestä kuvasta: Pitkälti tässä salissa olemme käyneet tätä maahanmuuttoaihetta moneen kertaan läpi, ja on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

tässäkin keskustelussa nyt hyvä erottaa työperäinen maahanmuutto humanitäärisestä maahanmuutosta. Humanitäärisen maahanmuuton lähtökohtahan on aina se hakijan tarve, kun taas työperäisen maahanmuuton lähtökohta on yhteiskunnan tarve. Ja kun katsotaan nyt tätä esitystä ja sitä tilannetta, mikä meillä Suomessa on, niin on totta, että me tarvitsemme lisää ulkomaalaisia asiantuntijoita ja toivottavasti myös lisää ulkomaalaisia startup-yrityksiä. Muiden maiden esimerkkejä kun tässä peilaa, niin on järkevää — vaikka mikään lainsäädännön muutos ei itsessään varmaan vedä tänne yhtäkään kasvuyritystä — helpottaa, yksinkertaistaa ja nopeuttaa sitä prosessia, jolla ulkomaalainen startup-yritys pääsisi Suomeen ja pääsisi aloittamaan toimintansa.

Sitten ehkä muutamaan yksityiskohtaan. Ensinnäkin tähän Tekesin rooliin: On varmaan selvää, että jonkun instanssin kannattaa tehdä arvio siitä, minkälainen yritystoiminta on sitten skaalattavissa, minkälaisessa yritystoiminnassa on innovaatiomahdollisuuksia ja minkälaisessa yritystoiminnassa todella on nopeaa kansainvälistymisen mahdollisuutta ja myös kasvun mahdollisuuksia. Jos siihen ei pysty Suomessa Tekes, niin tuskin siihen pystyy mikään mukaan taho. Sen takia tässä tilanteessa täytyy toivoa, että myös Tekesille turvataan ne resurssit ja myös määrärahat jatkossa, jotta he pystyvät tuloksellisesti tätä uutta tehtäväänsä hoitamaan.

Sitten ehkä tästä kommenttina äskeisiin puheenvuoroihin, missä esimerkiksi edustaja Heinonen otti kantaa, pitäisikö mennä tähän Viron malliin, missä arviointia kyllä sielläkin tehdään, ja siellähän todella on tällainen asiantuntijakomitea, joka tekee siis samaa arviota kuin sitten Suomessa Tekes tekisi. Pitäisin kuitenkin parempana sitä, että meillä on joku riippumaton taho, joka tämän arvion tekee, kuin sitä, että se koostuisi pelkästään jo täällä toimineista yrittäjistä. Vähän pahoin pelkään, että ehkä ne yrittäjät eivät aina haluaisi tänne kilpailijoita. Sen takia on järkevää, että se on nimenomaan Tekesin arviointi ja he antavat siitä sitten lausunnon.

No, sitten yleisesti näistä muista muutoksista voin todeta sen, että on täysin järkevää, että helpotetaan myös erityisasiantuntijoiden oleskeluluvan puolella, pidennetään ensinnäkin ensimmäistä lupaa vuodesta kahteen vuoteen ja helpotetaan jatkoluvan hakemista, mutta myös helpotetaan perheenjäsenien saamista Suomeen. Ja kun me paljon puhumme tästä ulkomaalaisten asiantuntijoiden ja erityisosaajien houkuttelemisesta Suomeen, niin silloin keskiöön tulevat nimenomaan ne muut kysymykset kuin pelkästään se oleskelulupaprosessi. Silloin puhutaan siitä, saavatko he perheenjäsenensä mukaan. Silloin puhutaan siitä, löytyykö perheenjäsenille, puolisolle mahdollisesti töitä, perheenjäsenille palveluita. Olen ilolla tervehtinyt sitä kehitystä, joka esimerkiksi pääkaupunkiseudun kunnissa on nyt virinnyt, että yhä enenevässä määrin myös tulevaisuudessa englanninkielisiä kunnallisia palveluita on tarjolla, koska se on aito edellytys sille, että pystymme houkuttelemaan myös ulkomaalaisia osaajia.

Kaiken kaikkiaan esitys on hyvin perusteltu, ja tätä on perusteltua käydä myös valiokunnassa tarkkaan läpi ja katsoa ehkä näitä muutamia yksityiskohtia, muutamia nyansseja, onko siellä ehkä päivittämisen paikkaa. Mutta kaiken kaikkiaan tervehdin tätä ilolla, että houkuttelemme entistä enemmän ulkomaalaisia asiantuntijoita ja myös yrityksiä Suomeen.

17.26 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Minä suhtaudun myös myönteisesti tähän esitykseen. Pidän tätä kyllä hyvin turvallisena myös sen takia, että meillä on jo useita Euroopan unionin maita, joissa kasvuyrittäjillä on omat oleskelulupamenettelyt. On oletettavaa, että tämä ei mitään kovin laajaa väylää Suomeen tuloon merkitsisi, ehkä muutamia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

kymmeniä vuosittain, niin kuin tässä hallituksen esityksessä on arvioitu. Mutta yrittäjyyden ja kasvuyritysten kannalta pidän tätä kyllä tärkeänä uudistuksena.

Haluan nostaa esiin myös sen, että meillä on Suomessa kymmeniätuhansia ulkomaalaisia opiskelijoita, myös tutkinto-opiskelijoita. Kun he opiskeluaikana mahdollisesti oppivat suomen kielen, joka tapauksessa tutustuvat Suomeen, niin olisi kovin kannatettavaa, että monet heistä voisivat kenties löytää Suomessa mahdollisuuden yrittäjyyteen ja sillä tavoin myös olla vilkastuttamassa suomalaista elinkeinoelämää. Pitäisin tätä mahdollisena väylänä näille ulkomaalaisille opiskelijoille jäädä opintojensa päättymisen jälkeen Suomeen juuri kasvuyrittäjän roolissa, sillä tällä hetkellä meidän lupalainsäädäntömme ei tätä salli.

Mutta samaan suuntaan, arvoisa puhemies, toimisi myös saatavuusharkinnan lieventäminen tai peräti poistaminen, josta on täällä eduskunnassakin lakialoite vireillä ja aika paljon kannatusta. Kysyn nyt ministeri Risikolta, millä tavoin hallituksessa on käyty keskustelua tästä saatavuusharkinnan poistamisesta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Hoskoselle puheenvuoro, ja jos hänen jälkeensä on aihetta lyhyeen debattiin, käydään sitten se.

17.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä ulkomaalaislain muutos on mielestäni tähän aikaan sopiva. Pitää muistaa se, että nämä startup-yritykset tyypillisimmillään ovat pelialan yrityksiä tai mobiilisovelluksia tekeviä yrityksiä, jotka syntyvät nopeasti, kun markkina käy todella kuumana tänä päivänä. Todellakin, kun joku esimerkiksi peliteollisuuden piirissä tekevä nuori mies tai nainen saa hyvän idean, niin siitä voi syntyä, kuten olemme kotimaassa havainneet, muutamia ylikansallisia yhtiöitä on tänä päivänä syntynyt, ja niihin tarvitaan poikkeuksellisia lahjoja niiltä, kenellä sellaisia on. Minun mielestäni ulkomaalaislakia siltä osin kannattaa toki muuttaa, että tällaiset tapaukset saadaan todellakin tekemään työtä ja ennen kaikkea tekemään suomalaiselle yhteiskunnalle lisäarvoa.

Totta kai kaikissa lain soveltamisohjeissa aina voi olla pieniä ongelmia, että joku voi niitä jopa käyttää väärin, mutta en usko. Kuitenkin tähänkin liittyy aina kontrolli, joten eihän tämä mikään avoin tilanne ole, päinvastoin kaikki kontrolloidaan ja käydään huolellisesti läpi. Mutta on syytä muistaa, että esimerkiksi tällaiset tietokonealan yritykset ovat sellaisia yrityksiä, jotka syntyvät hyvin nopeasti, siellä on poikkeuksellista älykkyyttä ihmisillä, ja tällaisille mahdollisuuksille pitää myös valtiovallan avata tietä.

Tietysti on syytä muistaa toinenkin tosiasia. Euroopan muissa maissa, naapureissa, EU-maissa näitä mahdollisuuksia on jo hyödynnetty. Sen suhteen emme itse asiassa ole ensimmäisenä liikkeellä, vaan paremminkin tulemme hieman jälkijunassa. Mutta huolella harkiten hyvä tulee.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, jos halutaan pieni debatti käydä, pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää tällaisen debattipuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

17.30 Simon Elo si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Yanaria kiitoksista hallituksen hyvästä esityksestä ja siitä, että otitte esille kaksi asiaa, jotka perustuvat hallitusohjelman linjauksiin, eli pakolaiskiintiön ja ulkomaisen työvoiman tarvehar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

kinnan. Nämä on linjattu hallitusohjelmassa, ja minun nähdäkseni hallitus kunnioittaa sitä ja sen mukaan mennään, ei siinä ole sen ihmeellisempää.

Mitä tulee lukukausimaksuihin, niin niitä kannattaa käsittääkseni moni rehtorikin Suomessa ja sillä alalla työskentelevä, eli pidän tärkeänä sitä, että lukukausimaksut on — ja se on ollut hallitusohjelmassa myöskin — mutta että ne pidetään kohtuullisina eli ei lähdetä sitten tekemään sillä siinä mielessä liikaa bisnestä.

Mitä tulee tähän käsittelyssä olevaan esitykseen, niin pidän erittäin tervetulleena Eduskunnan Peliklubin puheenjohtajana nimenomaan sitä, mitä edustaja Hoskonenkin tässä otti esille, että nämä yritykset yleensä ovat luoville aloille kuuluvia yrityksiä, esimerkiksi kotikaupungissani Espoossa, ja kun siellä kävin tällaisen paikallisen yrityksen vieraana, niin ainoa asia, mitä he hallitukselta pyysivät, oli se, että helpottakaa näitä oleskelulupakäytäntöjä näille työtä tekeville ihmisille, heidän perheilleen, ja näin tämä hallitus tekee.

Tässä nostettiin esille myös englannin kielen tärkeys, ja esimerkiksi Espoossa nyt tehtiin päätös siitä, että englannin kieli tulee yhdeksi viralliseksi kieleksi, jota käytetään, niin että sekin toteutuu. [Puhemies koputtaa] Se on kuntien päätettävä asia, mutta tässä kuntien ja valtion on hyvä tehdä yhteistyötä.

17.32 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella tämän esityksen osalta voidaan todeta, että tämä noudattaa sitä työperäisen maahanmuuton kultaista sääntöä, jossa työperäisen maahanmuuton pitää todella lähteä ensisijaisesti yhteiskunnan tarpeesta mutta myös työperäisenkin maahanmuutto on hallittua. Meillä on siksi järjestelmä, jota käyttämällä me pääsemme sellaiseen lopputulokseen kuin me olemme täällä itse määrittäneet. Näin toimii myös kaikissa muissa niin EU- kuin OECD-maissakin työperäinen maahanmuutto.

Ehkä en malta olla nyt sanomatta heille, ketkä tämän saatavuusharkintakysymyksen, mikä tähän asiaan nyt sinänsä ei kuulu, nostivat esille, että on nyt ehkä hieman kuitenkin kummallista, jos yleisesti täällä työntekijän oleskeluluvan puolella vastustaa saatavuusharkintaa mutta sitten tässä startup-oleskeluluvassa on valmis kannattamaan Tekesin tekemää samantyylistä tarveharkintaa sen suhteen, [Eduskunnasta: Hyvä huomio!] pitääkö yritys ottaa tänne vai ei. Nyt sitten pyytäisin hieman selvennystä heiltä, ketkä tätä saatavuusharkintaa vastustavat, vastustavatko he myös nyt tätä Tekesin roolia tämän esityksen osalta.

17.33 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On hienoa tosiaankin, että tämä asia viedään eteenpäin, mutta sopii ehkä kysyä, onko se nyt parhaassa mahdollisessa muodossaan. Minusta on selvä, että Suomi tarvitsee kansainvälisiä yrityksiä enemmän kuin he tarvitsevat Suomea, jolloin meidän pitää olla houkutteleva ja helppo maa. Tänne pitää olla helppo tulla.

Tässä pohdittiin edustaja Heinosen toimesta sitä, onko järkevää, että Tekes arvioi niitä. On perustellusti kysytty, aiheuttaako se puolestaan ristiriidan, jos Tekes rahoittaa tiettyä yritystä ja tulee samalle alalle toinen toimimaan, onko Tekesin intressissä silloin myöntää tämä lupa. Olen sitä mieltä, että tätä asiaa kannattaisi arvioida. Sen sijaan, jos yritykset keskenään arvioivat tätä, niin luulen, että se on parempi tapa. En usko, että kukaan Piilaakson yrityksistä on huolissaan siitä, että siellä on niin monta yritystä, ja olisi toivonut, että määrä olisi rajoitettu. [Puhemies koputtaa] Kyllä minä luulen, että kaikki kasvualoilla toimivat näkevät, että jos kakkua kasvatetaan, niin jää kyllä jokaiselle myöskin vähän enemmän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

jaettavaa [Puhemies koputtaa] ja että ne toimivat nimenomaan yhteisesti kansainvälisillä markkinoilla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja, ei kovin paljon ylitetä tuota sovittua minuuttia.

17.34 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En lähde nyt sitten tähän minuuttiin mahdollistamaan sitä, miksi vastustan jotakin. Mutta haluan tuoda esille sen, että tämä on sinällään kannatettavaa, mutta minä toivoisin, että tämän lainsäädännön yhteydessä myös ne valvontaresurssit olisivat sellaiset, että voidaan todentaa, ettei ole niin kuin tällä hetkellä on, että meiltä tavoitetaan erityisasiantuntijoita, jotka ovat 3 000 euron kuukausipalkalla täällä töissä, mihin on sitten laskettu päivärahat, kilometrikorvauksia ja niin edelleen, ja se todellinen palkka on kaukana siitä, mitä esimerkiksi EU:n sininen kortti tällä hetkellä edellyttää, 4 500 euroa kuukaudessa. Eli toivotaan, että on valvontaa ja niin, että tämä, sanotaanko, erityisasiantuntijoiden, osaajien, polkeminen tässä maassa sitten samalla kertaa saadaan suitsittua.

17.35 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä sanotaan, että tyypillinen esimerkki on ulkomaalainen opiskelija, joka on aiemmin oleskellut maassa opiskelijaluvalla. Varmasti on ihan hyvä, että jos täällä opiskelee, niin jäisi tänne, on oppinut kielen ja varmasti jotakin uutta voisi tuoda. Mutta itse olen huolissani siitä, että eihän tällä vain ole tarkoitus korvata tarveharkinnasta luopumista missään muodossa, koska tässä esityksessä lukee myös näin, että "oleskelulupa voitaisiin myöntää tällä perusteella myös tilanteissa, kun henkilö on oleskellut jo maassa jollain muulla perusteella". Esimerkiksi jos henkilö hakee turvapaikkaa tietäen, että ei saa, mutta sitten perustaakin siivousfirman, niin onko Tekesin mielestä tällainen firma sitten riittävä peruste? Tämä tarveharkintahan on juuri sen takia, että me emme halua piikayhteiskuntaa Suomeen ja matalapalkka-alojen työntekijät kärsisivät suunnattomasti, jos Suomeen tulee liikaa kilpailua matalapalkka-aloilta.

17.36 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys vaikuttaa varsin hyvältä ja kannatettavalta, mutta minä myös jäin hieman miettimään näitä käytännön kuvioita. Siis se, että Suomessa opiskelleiden ulkomaalaisten, jotka ovat täällä, tänne jäämistä ja esimerkiksi startup-yrityksen vireille laittamista helpotettaisiin, on erittäin hyvä ja kannatettava asia. Mutta esimerkkinä, jos nyt maassa x joku miettii, että Suomeen voisi tulla ja täällä on tällainen mahdollisuus laittaa kasvuyritys, startup pystyy, niin tuleeko hän minkälaisen dokumentin paitsi passinsa turvin Suomeen ja esitteleekö hän sitten täällä sen startup-suunnitelmansa ja saa Tekesiltä arvion vai mahdollisesti sitten jossakin tilanteessa jo ennen Suomen rajan ylittämistä? Onko näitä prosesseja sitten jo lähtömaista käsin mahdollista tehdä? Että kun Suomeen tullaan, niin millä perusteella tullaan ja esitetäänkö sitten mahdollisesti rajalla jo, että syy Suomeen tuloon on startup-yrityksen vireillepano? Tästä jos ministeri [Puhemies koputtaa] voisi avata vähän enemmän.

17.38 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on myös sellainen ulottuvuus, joka kannattaa mainita: tämä aivovienti. Suomessa aina puhutaan, että kun osaavia ihmisiä lähtee Suomesta pois, he ovat saaneet hyvän koulutuksen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

sitten yhtäkkiä siitä hyötyykin joku ranskalainen teollisuusfirma taikka britti tai joku muu. Nythän tässä tavallaan tehdään hieman vastaiskua sille, koska jos joku vaikka nyt tuolta kaukaa maailmalta tullut ihminen on saanut täällä koulutusta ja sitten yhtäkkiä keksii jonkin loistavan idean, niin kyllä hänelle pitää ovea olla avaamassa, että hän pystyy sen yrityksen perustamaan tänne. Pitää muistaa, että nämä tietokoneyhtiötän ovat sellaisia yhtiöitä, että kun yhtiö on lähdössä Suomesta pois, niin siinä ei tarvitse mitään muuta tehdä kuin ottaa varmuuskopio ja lyödä tietokone kiinni ja varmuuskopio taskuun, ja silloin on yhtiö lähtenyt liikenteeseen ja menee minne menee. Tämän takia on hyvä, että näitä menettelytapoja joustavoitetaan, mutta aina pitää muistaa se vanha totuus, että kontrolloida pitää aina, että mitään vapaata markkinaa ei voi syntyä. Niille, joista on hyötyä Suomelle [Puhemies koputtaa] ja joille itselleen on tästä todella hyötyä, tällainen mahdollisuus kannattaa hyödyntää.

17.39 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri, yksi asia, yksi näkökulma tässä esityksessä on se, että opiskelijat voisivat jäädä tänne. Se on hieno asia, että on oivallettu se, että opiskelijoista, jotka ovat opiskelleet Suomessa, on meille hyötyä. Mutta se, mitä te teette toisaalta, tai teitte viime vuonna, olivat nämä Etaja EU-alueen lukukausimaksut, ja nehan rajoittavat jo tätä poolia. Eli tänne ei pääse opiskelijaksi, ellei maksa aika paljon, joten se pooli jo tavallaan siinä alussa rajoittuu. Toisaalta haluatte, että ne, jotka ovat tulleet tänne, jäisivät tänne. Eikö tässä ole johdonmukaisuuden puutetta? Minä olettaisin, että on. Ja voisin vielä kysyä: milloin saadaan lisätietoa tästä muutoksesta, siitä, kuinka se on vaikuttanut hakijamääriin, kuinka se on vaikuttanut opiskelupaikan vastaanottaviin henkilöihin? Se antaisi meille lisää dataa siitä, onko tämä hallituksen toimi oikein tehty.

17.40 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on varmaan ensimmäinen kerta tämän eduskunnan historiassa, kun voin sanoa edes suurin piirtein olevani edustaja Ozan Yanarin kanssa maahanmuuttopolitiikasta samaa mieltä, liittyen siihen, mitä hän sanoi juuri tästä kyseessä olevasta hallituksen esityksestä, joka nyt meillä on käsitellyssä. Eli juuri tämänkaltaista maahanmuuttoa me täällä Suomessa tarvitsemme, mitä tämä hallituksen esitys kenties nyt pyrkii lisäämään. Meidän pitäisi enemmänkin ottaa mallia vaikka urheiluseuroista, niin kuin olen aikaisemminkin sanonut: jos vaikka KTP-koripallojoukkue tekee hankinnan ulkomailta, niin se ottaa sellaisen pelaajan, joka tekee vähintään 20 pistettä suunnilleen joka pelissä ja on ikään kuin siis parempi kuin nämä meidän kotimaiset pelaajamme. Ja nyt Suomi toimii sillä tavoin kuin urheiluseuratkin toimivat ja pitäisi toimia. Eli tulee sellaista maahanmuuttoa, joka vahvistaa.

No okei, tässä on näitä duubioita, joita esimerkiksi edustaja Mäkelä ja edustaja Huhtasaari [Puhemies koputtaa] toivat esiin. Ihan totta, kun nämä meille valiokuntaan tulevat, niin siellä katsotaan sitten tarkemmin, ja myös tämä tarveharkinta.

17.41 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, puheenjohtaja! Tuo, mitä edustaja Eerola puhui koripallosta, sehän on toki sydäntäni lähellä. Mutta muistuttaisin henkilöstä nimeltä Darryl Parker. Kuka on Darryl Parker? Hän on Joensuun Katajan jenkkihahvistus 90-luvulla, joka hakattiin nakkikioskillä sellaiseen kuntoon, että hän lähti kotiin. Eli toisin sanoen: siis turvapaikanhakijoiden kohtelu Suomessa ja yleinen asenne ulkomaalaisiin vaikuttaa siihen, kuinka houkutteleva tämä Suomi on niitten maahanmuut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

tajien silmissä, joita te hyväksytte ja kannatatte. Tämä kannattaa muistaa. Meidän kaikkien vastuulla on ylläpitää sellaista kulttuuria, jossa ihmistä, joka on nakkikioskillä, ei ruveta erottelemaan, onko hän Nokian insinööri vai onko hän turvapaikanhakija. Ja tällä on [Puhemies koputtaa] olennainen merkitys sille, kuinka houkutteleva Suomi on näitten osaajien ja asiantuntijoiden silmissä. Tämä on meidän kaikkien yhteinen vastuumme, ja olen aivan varma, että edustajat Huhtasaari ja Eerola ovat tässä kanssani samassa rintamassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämän näkökulman äsken avasi edustaja Eerola, ja tähän on pyytänyt vielä vastauspuheenvuoron edustaja Yanar, myönnän sen, ja sitten edustaja Eerolalle, ja sitten siirrytään eteenpäin.

17.42 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeinen edustaja Harakan puheenvuoro oli loistava. Tämä on laajasti esille otettava asia, ja yleisellä asenneilmapiirillä on vaikutusta Suomen houkuttelevuuteen, joka vaikuttaa myös tähän.

Mutta haluaisin myös kommentoida sitä, että puhe jostain tällaisesta haittamaahanmuutosta on mielestäni aivan väärä ja todella ankea. Jokainen tänne tuleva henkilö on yksilö. Kukaan meistä ei haluaisi tulla kohdelluksi massana, joten ei kohdella ketään massana. Ihmiset tulevat tänne eri syistä. Minä voin pitää teille oppitunnin siitä, miten tänne pääsee, siihen on muutama keino: työ, koulutus, pakolaisuus ja niin edelleen. Minä olen tullut perhesiteiden kautta tähän maahan 14-vuotiaana, ja tänne minut on valittu 27-vuotiaana. Jos minut tavallaan laitetaan johonkin sellaiseen koriin, että olisin haittamaahanmuuttoa tai jotain muuta, niin se on absurdia ja käsittämätöntä. [Puhemies koputtaa] Ei puhuta tällaista. Tehdään oikeudenmukaista ja normaalia maahanmuuttopolitiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Eerola, ja sitten ministerillä puheenvuoro.

17.44 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin helppoa sanoa olevani samassa rintamassa edustaja Harakan kanssa siinä, että ketään, yhtään ketään, oli mistä syystä tahansa tänne tullut, ei pidä nakkikioskillä eikä missään muussakaan paikassa pieksää, ei ihonvärin tähden eikä mistään muusta syystä. Sanon kuitenkin sen, että jos meillä kaikki maahanmuuttajat, joita meille tänne tulee, olisivat sitä maahanmuuttajapolvea, joka parantaa tätä yhteiskuntaa, niin on aivan selvää ja päivänselvää, että meillä ei minkäänlaista rasismiongelmaa täällä silloin olisikaan. [Ozan Yanar: Anteeksi nyt vaan!]

17.44 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on muutamia kysymyksiä muun muassa siitä, miksi Tekes tulisi tähän mukaan. [Puhemies: 2 minuuttia, ministeri!] — Joo, kiitos, puhemies.

On totta, että kansainväliset ratkaisut yritysarvioinnin tekevästä tahoista vaihtelevat. Meillä on katsottu, että toiminta kuuluu luontevimmin viranomaisille ja vieläpä valtakunnalliselle sellaiselle. Tekes on julkisen innovaatio- ja innovatiivisen kasvuyrittäjyyden edistämisen osalta keskeinen toimija Suomessa. Tämä puoltaa sille ehdotettavaa roolia oleskelulupaa hakevien kasvuyritysten liiketoimintasuunnitelman arvioinnissa, ja myös Tanskassa tehtävä on annettu Tekesiä vastaavalle viranomaiselle. Arvioinnin keskitäminen yhdelle julkiselle ja koko maan kattavalle toimijalle mahdollistaisi myös yhden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

vertaisuus- ja puolueettomuusnäkökulmien varmistamisen. Tekes voisi kokemukseensa perustuen suhteellisen nopeasti arvioida oleskelulupaa hakevien kasvuyrittäjien liiketoimintasuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden. Jos arviointiin sitten katsottaisiin tarpeelliseksi jatkossa liittää laajemmin kasvuyrityskentän muita julkisia ja yksityisiä toimijoita, muodostaisi tämä hyvin hallinnollisesti kevyen vaihtoehdon, esimerkiksi ohjausryhmän perustamisen, joka seuraisi ja arvioisi kasvuyrittäjien oleskelulupaprosessin toteutumista ja kehittämistarpeita. Eli tässä on myöskin tällainen mahdollisuus.

Sitten täällä kysyttiin näistä ajoista. Kyllä tässä on tavoite nimenomaan sekä Tekesissä että Migrissä, että tähdätään muutaman viikon käsittelyaikoihin, ei kuukausien, niin kuin täällä esitettiin puolta vuotta, ei missään nimessä. Tämä ei myöskään ole keino ujuttautua tänne joillain erityisillä syillä tai jollain muulla, koska kyllä se arvioidaan tarkasti. Ei Tekes ole mitenkään sellainen porukka, joka katsoo sormien läpi. Kyllä he katsovat tosi tarkkaan ja seuraavat tilannetta. Suomessa on kuitenkin aika hyvä kontrolli tämäntyyppisissä asioissa, ja myöskin yrittäjien keskuudessa voidaan arvioida.

Sitten tästä, mistä edustaja Yanar kysyi. Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa lisätietoa siitä seurannasta, miten nämä maksut ovat vaikuttaneet. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt siirrytään puhujalistaan. Täällä on edustajia, jotka ovat odottaneet aika pitkään omaa puheenvuoroaan.

17.47 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys oleskeluluvasta yrittäjyyden perusteella on erittäin kannatettava. Joitakin näkökulmia ja kysymyksiä tästä kylä syntyy, ja toivoisin ministerin ottavan näihin kantaa.

Ensinnäkin täällä sanotaan näin: "Esityksen tavoitteena on tukea yrittäjyyttä ja sitä kautta talouskasvua ulkomaalaislain keinoin." On erittäin hyvä lähtökohta — yrittäjähenkisyys, joka on yksi hallituksen tärkeimpiä linjauksia ollut tämän vaalikauden aikana — että edistetään yrittäjyyden mahdollisuuksia niin kantaväestölle kuin nyt sitten tässä esityksessä ulkomaalaisille.

Sitten täällä todetaan näin: "Ehdotettavien säännösmuutosten tarkoituksena on edistää talouskasvua ja työllisyyttä yrittäjyyden ja osaajien maahanmuuton sujuvoittamisen kautta." Ja tämä esitys on tietysti selkeästi nyt kohdennettu sillä tavalla, että tämä lähettää sen viestin, että osaajat ovat tervetulleita Suomeen. Se on tässä selkeä painopiste, ja se saattaa synnyttää sellaista keskustelua, että Suomi haluaa vain sellaisia maahanmuuttajia, jotka ovat valmiiksi koulutettuja ja osaajia, ja kaikki muut maahanmuuttajat yritämme sitten jollakin tavalla saada täältä pois. En sano, että tämä esitys on sellainen, mutta saattaa syntyä tällainen kysymys monelle, joka tätä lukee, että entä sitten minä, jolla ei ole valmiuksia olla osaaja, kun olen tänne jostain syystä tullut.

Erittäin hyvää tässä on se, että ne, jotka nyt opiskelevat Suomessa, saavat täällä osaamispääomaa, saavat myös mahdollisuuden jäädä tänne, ja tuo osaamispääoma tulisi Suomen käyttöön.

Olin tällaisessa nuorten suomalaisten osaajien, alle 35-vuotiaiden menestyjien, tilaisuudessa, jossa seitsemän henkilöä seisoi estradilla, kaikki olivat multimiljonäärejä, nuoria kaveriteita, ja heiltä kysyttiin kysymys, että mikä on suurin este heidän yrityksensä kasvulle Suomessa. Kaikki nauroivat yhtä aikaa ja sanoivat Suomen valtio. Heidän työajastaan menee 50 prosenttia osaajien etsimiseen, ja kun he löytävät ne, heitä on lähes mahdoton saada Suomeen. Kysyisin nyt ministeriltä: Tämä kohdistuu nyt vain sellaisiin henkilöihin, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

ovat valmiit perustamaan yrityksen, ja täällä sanotaan toisessa kohdassa, että "Suomessa toimiviin yrityksiin kohdistuvien sijoitusten perusteella". Kohdistuuko tämä sitten vain hyvin kapeaan ryhmään ihmisiä, niihin, jotka pystyvät sijoittamaan yrityksiin, tai niihin, jotka pystyvät aloittamaan täällä yrityksen? Entä ne rekrytoitavissa olevat henkilöt, jotka voisivat tulla jo olemassa oleviin yrityksiin, mikä on heidän tilanteensa jatkossa? Olisin ministeriltä kysynyt, onko siihen tulossa muutoksia. Käsittääkseni tämä esitys ei siihen anna tilaa. — Kiitoksia.

17.51 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, ja on selvää, että Suomi tarvitsee kasvuyrityksiä. Tässä lakiesityksessä yhdistyvät nämä molemmat elementit, ja se on siinä mielessä varsin tervetullut.

Perustelut sille, että me tarvitsemme näitä asioita, löytyvät meidän ikärakenteestamme. Vaikka Suomeen tulisi millainen Suomen ennätys -vauvabuumi, niin se ei ehdi tähän hätään, ja vaikka meillä olisi kuinka suuri työn murros — robotisaatio, digitalisaatio ja teknologian muutos — niin sekään ei, tai en ainakaan itse usko, että se ehtii tähän hätään, vaan me tarvitsemme myös ihmistyövoimaa ja me tarvitsemme ennen muuta osaajia tähän yhteiskuntaan niin meistä kantasuomalaisista kuin sitten muualta tulleista.

Mutta jotta Suomi olisi houkutteleva, niin on juuri niin kuin edustaja Harakka sanoi: kyse on koko yhteiskunnan ilmapiiristä. Kyse on siitä, miten me ylipäättään suhtaudumme erilaisuuteen, miten me ylipäättään suhtaudumme siihen, että jonkun tausta on jossakin muussa uskonnossa, etnisessä ryhmässä tai muussa. Kyse on kokonaisuudesta. Siinä mielessä kannattaa muistaa, että ensimmäisen luokan osaaja ei tule tänne toisen luokan kansalaiseksi. Ei, vaikka siitä maksettaisiin siinä omassa yrityksessä kovaa palkkaa, jos se toisen luokan kansalaisuus realisoituu tuolla kaduilla ja ravintoloissa ja muualla arjisessa elämässä.

Tästä mallista: Itse näen niin, että kun tässä on tämä Tekesin osuus... — Taitaa mennä yli pari minuuttia. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kun tässä on tämä Tekesin osuus, niin se itse asiassa saattaa olla yksi houkuttavuustekijä, koska silloin kun yritystä perustavat ihmiset kohtaavatkin ensimmäiseksi sellaisen ympäristön, jossa on yritysosaamista, verrattuna siihen, että he ensimmäiseksi kohtaavat vaikkapa maahanmuuttoviranomaiset, niin se voi olla se väylä, jota kautta löytyy ratkaisuja sellaisiin asioihin, mitä tästä meidän niin sanotusta normaalista reitistämme ei välttämättä löydy. Siinä mielessäkin katson, että tässä on meidän oma hyvä tarveharkintaelementti, jossa me katsomme, että mitä me suomalaisessa yhteiskunnassa tarvitsemme, koska kyse ei ole humanitäärisestä toiminnasta, mutta siinä on myös joustavoittavuutta tähän prosessiin. Toivoisin, että niitä samoja elementtejä, joita tässä on tämän joustavoittavuuden näkökulmasta, tuotaisiin myös muihin meidän lupaprosesseihimme, olipa kyse sitten vaikkapa opiskelijasta, joka on täällä ja haluaisi jäädä tänne työtä tekemään, tai olipa kyse jostakin ihmisestä, joka tulee vaikkapa työperäisesti ja on täällä ollut. Jos ajattelempa vaikkapa tässä talossa parhaillaan olevaa — en ole ihan varma, onko jo varsinaisesta valiokunnasta ulkona — kausityödirektiiviä ja ict-järjestelyjä, niin siinähan itse asiassa ajatellaan, että se on 3 kuukautta, jonka kausityöntekijän lupaprosessi saa kestää. Se on tosi pitkä aika, siinä menee kausi ohi. Tässä taas on kyse siitä, että tehtäisiin pitkäaikaista bisnestoimintaa ja ajatellaan, että se toimii nopeasti. Toivoisin, että tätä samaa nopeaa ajattelua tuotaisiin myös näihin muihin lupaprosesseihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Mitä tulee sitten siihen, että tänne on päässyt ja tänne on sen yrityksen perustanut, kasvoi se tai ei: Osalla varmasti kasvaa ja siitä tulee meille kaikille hyvää ja menestys vie eteenpäin, mutta entäpä jos käy huonosti? Silloin tarvitaan myös niitä tukielementtejä. Ja jos perhe tulee tänne — on hyvä asia, että se tässä on tehty joustavaksi — niin sielläkin tarvitaan niitä tukielementtejä, koska välttämättä puolisolle ei automaattisesti löydy työtä. Toivoisin, että näitä palveluita osattaisiin myös yhdistää niihin ihmisiin, jotka tulevat. Koska silloin kun meillä oli edellinen it-buumi ja Suomeen tuli paljon ulkomaista it-työvoimaa, niin se yllätys tuli siinä vaiheessa, kun ihmiset olivat olleet täällä suhteellisen korkeapalkkaisissa tehtävissä, eläneet hyvin ja pärjänneet, mutta sitten kun ne työt loppuivat, sitten kun se onnettomuus tuli omalle kohdalle, niin itse asiassa ei ollut kielitaitoa, ei ollut verkostoja sen työn ulkopuolella, ei ollut mitään, jolla olisi voinut riskin kohdatessa viedä elämänsä eteenpäin. Toivoisin, että näitä virheitä me emme tekisi kenenkään kohdalla, koska jokainen ihminen ansaitsee jonkinlaiset palvelut, jonkinlaisen tuen siihen, että voi päästä vaikkapa kieliopintoihin tai muihin.

Kun ministeri sanoi, että tämä prosessi tapahtuisi tässä nyt nopeasti ja yksinkertaistettiin silloin, kun on kyse oleskeluluvasta tai siihen liittyvästä jatkoluovasta, ja että se säästää myös resursseja, niin toivoisin, että tätä samaa resurssinsäästöajattelua ajateltaisiin myös näissä muissa luvissa, joita meillä oleskelupuolella on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Käydään vähän aikaa tätä keskustelua varsinaisin puheenvuoroin, eli edustaja Harakka, teillä puheenvuoro.

17.55 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Filatovin äsken esittämä hyvin asiantunteva puheenvuoro sisälsi suuren viisauden, jonka haluan tässä heti toistaa: ensimmäisen luokan osaaja ei halua olla Suomessa toisen luokan kansalainen. Tämä on aivan olen-nainen havainto.

Tämä uudistus on erittäin tervetullut. Osaajien maahanmuuton edistäminen, jopa houkutteleminen on tulevina vuosina Suomelle hyvin tärkeää. Väestörakenne muuttuu nopeasti entistä epäedullisemmaksi, ja ilman maahanmuuttoa työvoimasta katoaa 300 000 henkeä vuoteen 2030 mennessä. On korkea aika aloittaa suunnitelmallinen maahanmuuttopolitiikka, jossa erotetaan humanitaarinen ja taloudellinen maahanmuutto. Taloudellinen maahanmuuttohan on aina tarveharkintaista: yhteiskunta asettaa ehdot ja tavoitteet. Sen on myöskin osattava markkinoida itseään tehokkaasti ja samalla kannettava vastuu siitä, että integraatiosta, kielikoulutuksesta ja kotoutumisesta huolehditaan.

Valtiovarainvaliokunnan delegaatio kävi viime viikolla Kanadassa, jonka taloudellisen maahanmuuton malli on esikuvallinen. Siellähän on käytössä itse asiassa Suomea tiukempi tarveharkinta, mutta osaajien ohituskaistoja on useita, ja niille on suurta kysyntää kaikkialta maailmassa. Halukkaita tulijoita on runsaasti enemmän kuin se reilu 150 000, jotka saivat pysyvän oleskeluluvan esimerkiksi viime vuonna. Tämä on hiukan yli puolet kokonaismaahanmuutosta, jossa turvapaikkojen osuus on noin viidennes ja, mielenkiintoista kyllä, perheiden yhdistämisen osuus noin neljännes. Kanada siis satsaa uusien kansalaisten perheytymiseen ja paikkaan yhteisössä, verkostoitumiseen ja samoin seuraaviin sukupolviin. Se on kaukonäköistä. Mutta, kuten edustaja Joona Räsänen sanoi, ei pidä sotkea humanitääristä ja taloudellista maahanmuuttoa. Tämä perheohjelma koskee myös muuttajien ja osaajien puolisoita ja lapsia, ja tämä on se iso puute, johon suomalaisten tulisi vakavasti vastata, kuten edustaja Filatov tuossa kertoi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Kanadan mallissa on siis useita taloudellisen maahanmuuton reittejä, joissa kaikissa annetaan pisteytys koulutuksen, kielitaidon ja ammattiosaamisen perusteella. Menetelmä on täysin läpinäkyvä. Ulkomailta hakeva näkee saman tien, onko pisteitä riittävästi ja aletaan-ko pakata laukkuja tai sitten millä tavalla koulutusta tai kielitaitoa pitäisi petrata, jotta vaadittu pistemäärä ylittyisi.

Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että Kanadassa opiskelijat jäisivät maahan. Täsäkin esityksessä on kiitettävää, että Suomessa halutaan myös kotiuttaa tutkinnon suorittaneet tänne. On uskomatonta tuhlautua, että kieltä opetteleva, maata tunteva nuori osaa päästettäisiin ehdoin tahdoin pois. Tarvitsemme siis suunnitelmallista maahanmuuttoa.

Mutta, arvoisa puhemies, kun katsoo tuosta ikkunasta ulos tätä jäätävää sadetta, niin on kysyttävä, kuinka kukaan osaa tulisi mieluummin Suomeen, jossa suhtautuminen maahanmuuttajiin on yhtä jäätävää ja maahanmuuttopolitiikkaa on sanellut paniikki ja panettelu, kuin Kanadaan, joka houkuttelee ulkomaalaisia toimivaan ja suunniteltuun yhteisölliseen ympäristöön. Lisäksi täällä puhutaan hankalaa kieltä, Kanadassa englantia ja ranskaa. Ja kun olimme Ottawassa, lämpötila oli yli 30 astetta syyskuun lopulla.

Suomen olisi syytä laatia nopeasti kunnollinen markkinointiohjelma ja tukea sitä käytännön tositoimilla. Yksi käytännön ongelmahan nousee tässä keskustelussa hyvin usein esille: englanninkielisiä päiväkoteja ei ole riittävästi edes pääkaupunkiseudulla. Täällä ajatellaan siis liian harvoin koko perhettä, vaikka sen koko perheen juurtuminen on huomattavasti helpompaa kuin yksittäisen, saatikka yksinäisen, ihmisen.

Kuten äsken sanoin, turvapaikanhakijoiden kohtelu liittyy kokonaisuudessaan Suomen houkuttelevuuteen. Jos Suomessa tummaihoisen ihminen ei voi turvallisesti liikkua yössä siitä riippumatta, onko hän turvapaikanhakija vai startup-yrittäjä, Suomi ei pysty kilpailemaan kansainvälisestä lahjakkuudesta. Talousmaantieteilijä Richard Florida on melkoisen vakuuttavasti osoittanut, että yleinen suvaitsevaisuus ja innovatiivisuus ja talouskasvu liittyvät yhteen. Tämä startup-viisumi, joka Kanadassa on ollut käytössä viisi vuotta, ei nyt ole ollut sinällään mikään ihmeentekijä. Se on ollut viisivuotinen pilotti, ja sitä on päätetty jatkaa. 500 ihmistä on ollut vuosittaisena tavoitteena, eli siis reilu promille kokonaismaahanmuutosta.

Arvoisa ministeri, peräänkuulutan siis laajempaa ohjelmaa osajien maahanmuuton edistämiseksi ja siihen liittyviä useita tukitoimintoja: yhteisöllisyyteen ja verkostoitumiseen auttavia, perheisiin liittyviä, joita edustaja Filatov otti äsken esille, ja nykyistä huomattavasti tehokkaammat suomen ja ruotsin kielen koulutukset. Voisiko tällaista olla luvassa?

Lopuksi, arvoisa puhemies: Jos hallitus tällaista ohjelmaa suunnittelee, niin saatte sosiaalidemokraateista yhteistyökumppanin, sillä kannatamme lämpimästi osajien maahanmuuttoa ja reilua, suvaitsevaista ja tulevaisuuteen katsovaa yhteiskuntaa.

18.01 Simon Elo si: Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu hieman ilmapiiristä ja suhtautumisesta toisiin ihmisiin, lähimmäisiin. Sinisen tulevaisuuden, tulevan puolueemme, periaateohjelmassa todetaan, että "kantaväestön kannattaa osoittaa yritteliäitä tulijoita kohtaan hyväksyntää ja lähimmäisenrakkautta. Kukaan ei halua kotoutua maahan, jossa kokee olevansa halveksittu tai syrjitty." Tämä on sininen linja. Se on periaateohjelmaan kirjattu.

Edustaja Myllykoski otti hyvin esille niitä huolia, mitä tällaiseen esitykseen voi liittyä siitä, että nämä osajat ovat varmasti nimenomaan erityisosajia, eivät pelkästään osajia. Sen erityisosaamisen tietysti luonnollisesti pitäisi näkyä palkassa. Mutta näihin huoliin on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

minusta hyvä vastaus se, jos mietitään, mitkä ovat meidän verrokkimaitamme. Euroopan unionista tällainen erityinen kasvuyrittäjän oleskelulupamenettely on Iso-Britanniassa, Irlannissa, Espanjassa, Italiassa, Alankomaissa, Tanskassa, Ranskassa, Slovakiassa ja Virossa. Tässä on monta maata, jotka tunnetaan, sanotaanko, tiukasta maahanmuuttopolitiikasta, ja silti heillä tällainen on. Euroopan unionin ulkopuolisista maista Australia, Uusi-Seelanti, Singapore, Chile ja mainittu Kanada — myös siinäkin maita, joita pidetään tiukan maahanmuuttopolitiikan maina. En näe tätä minkäänlaisena väylänä minkäänlaiseen työehtojen tai suomalaisen työelämän polkemiseen, vaan nimenomaan erityisosaajien hankintaan yrityksiin, jotka sitä tarvitsevat.

Kannatan ja olen pitkään kannattanut edustaja Harakan esille nostamaa Kanadan tyypistä pisteytysjärjestelmää, kyllä se minulle sopii.

Mutta haluaisin vielä ministeriltä kysyä, että kun oma siskoni on asunut parikymmentä vuotta kaksoiskansalaisena Israelissa ja on nyt siellä itse asiassa startup-yrittäjä, perustanut yrityksen, niin olisiko siinä sellainen maa, joka kuitenkin tunnetaan kansainvälisesti startup-yritysten suurvaltana, josta me voimme ottaa lainsäädännöllisesti oppia ja myös oppia siitä hengestä, mikä siinä maassa on [Puhemies koputtaa] startup-yrittäjyyttä ja uusia kansalaisia kohtaan?

18.03 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Ensiksi onnittelut edustaja Elolle korttien kasaamisesta.

Toivottavasti ymmärsin väärin, jos tulkitsin edustaja Eerolan puheet sellaisiksi, että hän on sitä mieltä, että suomalainen rasismi riippuu maahanmuuttajista, että se on heidän syytään. Näin minä sen tulkitsin, mutta toivottavasti se oli väärinkäsitys. [Juho Eerola: Oikein tulkitsit!]

Tämä lakiesitys on tervetullut, ja olen siitä iloinen. Toivon, luonnollisesti, että käsittely tällaisissa tapauksissa olisi nopeaa, että lupa olisi tarpeeksi pitkä, että sen pituutta voisi harvita. Ymmärrän kyllä hyvin perustelut Tekesin arvioinneille, mutta toivoisin, että muitakin vaihtoehtoja voitaisiin pohtia. Voisiko vaikka olla niin, että pelkkä riittävä rahoitus olisi peruste sille, että lupa myönnetään?

Ensimmäisen luokan osajia tänne pitää houkutella, ja silloin heitä pitää kohdella myöskin ensimmäisen luokan kansalaisina. Toisen luokan kansalaisia meillä ei täällä pidä olla. Kiitän Tarja Filatovia näistä sanoista.

Kerron esimerkin siitä, miten tänne ei houkutella ensimmäisen luokan kansalaisia, ensimmäisen luokan osajia. Meidän luonamme asui vuoden Santiago-poika Kolumbiasta, äärimmäisen lahjakas nuorimies, 17-vuotias kolumbialaisen matematiikkamaajoukkueen jäsen. Hän asui meillä, oppi ruotsin kielen muutamassa kuukaudessa ja kirjoitti viiden, kuuden kuukauden jälkeen pitkän matematiikan ja fysiikan kokeet ruotsiksi. Hän halusi jäädä tänne opiskelemaan, koska tavoitteena on vaatimattomasti fysiikan Nobelin palkinto. Kolumbialainen tutkinto ei ole tie suomalaiseen yliopistojärjestelmään, vaan tie olisi auennut ainoastaan avoimen yliopiston kautta. Helsingin yliopisto halusi hänet tänne, fysiikan laitos halusi hänet tänne. He tarjosivat hänelle tätä mahdollisuutta, mutta Migri sanoi ei. Sellainen polku ei ole mahdollinen. Katse kääntyi Ruotsiin. Hän opiskelee nyt Lundin yliopistossa. [Antero Laukkanen: Voi että!] Siellä hänet otettiin avoimin käsin vastaan. Meidän pitää osata houkutella tänne Santiagon kaltaisia nuoria osajia.

Kun tänne sitten heitä on tullut, niin heidät pitää myöskin pitää täällä. Toinen esimerkki omasta elämästä: Minulle erittäin läheinen henkilö, Alberto, on syntynyt Venezuelassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Hän muutti Suomeen 2004, perusti tänne äärimmäisen menestyksekkään yrityksen: liikevaihto useita miljoonia. Hän on tätä nykyä Itävallan kansalainen. Vuosi sitten hänen veljensä kuoli Caracasissa käytännössä valtion toimien seurauksena. Hänen isänsä kuoli vuotta aikaisemmin, ja hänen äitinsä elää siellä nyt tällä hetkellä yksin, 80-vuotias sairas ihminen. Lääkkeitä ei saa, ne pitää lähettää Suomesta, eli hän on käytännössä suomalaisen avun varassa eikä uskalla kävellä ulkona kadulla yksin. No, Alberton mielestä tämä on mahdoton tilanne, äiti pitää saada tänne jonnekin. Mutta äiti ei ole Suomessa lähisukulainen, eli tänne saaminen on äärimmäisen hankalaa. Hakemus on vetämässä, katsotaan, miten asialle käy, mutta ellei tämä onnistu, Alberton vaihtoehto ei ole se, että hän jättäisi äitinsä sinne, vaan se, että hän siirtää yrityksensä ja perheensä Eestiin, Itävaltaan tai Portugaliin, ja silloin menevät myös yrityksen kaikki tulot. Tällaisessa tilanteessa humanitääriset intressit ja taloudelliset intressit yhdistyvät. Meidän pitää osata katsoa näitä asioita kokonaisuuksina, nähdä myöskin se, että humanitäärinen maahanmuutto, suojea suhtautuminen siihen, hyvin monissa tapauksissa nämä intressit ovat täysin yhteneväiset meidän taloudellisten intressiemme kanssa. Meidän pitää houkutella tänne ensimmäisen luokan osajia ja myöskin osata pitää heidät täällä.

Minä toivon, että ministeri Risikko muistaa nämä tarinat ja huomioi ne siinä tilanteessa, kun eteen tulee sellaisia lakialoitteita, joilla näitä voisi korjata.

18.08 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämän asian yhteydessä on vielä ehkä sannottava muutama huomio, mitkä tuosta ensimmäisestä, varsinaisesta puheenvuorostani unohtuivat.

Ensimmäinen liittyy siihen, että kun me tarkistellemme tätä työperäisen maahanmuuton lainsäädäntöä Suomessa kokonaisuutena, niin meille yleensä tulee sellainen kuvitelma, että me olisimme jotenkin hirveän tiukkoja työperäisen maahanmuuton suhteen Suomessa. Kun sitten vähänkään katsotaan laajemmin kansainvälistä kenttää — EU-maita, OECD-maita — niin sitten me tulemmekin siihen johtopäätökseen, että itse asiassa suomalainen työperäisen maahanmuuton lainsäädäntö on sieltä liberaaleimmasta päästä. Ja tästä pääsemme siihen mielenkiintoiseen kysymykseen, minkä esimerkiksi edustaja Harakka nosti esille, että kysymyshän ei pelkästään ole siitä lainsäädännöstä vaan myös yhteiskunnan ilmapiiristä ja siitä, miten me näymme maailmalle ja miten maailma näkee meidät. Tähän emme saa muutosta pelkällä lainsäädännön muutoksella, ja se on hyvä muistaa.

Mutta oikeastaan, kun ministeri on vielä paikalla, olisin vielä muuttaman asian kysynyt. Ensimmäinen liittyy lainsäädännön jatkokehittämiseen. Nythän me olemme pitkälti rakentaneet ulkomaalaislainsäädäntöä pala palalta, ja voisi sanoa, että se on vähän paisunut kuin pullataikina. Täällä aikaisemmin jo viitattiinkin kausityölakiin, joka nyt sitten erillisenä lainsäädäntönä vielä luodaan. Miten ministeri näkee tämän lainsäädännön kehittämisen tulevaisuuden? Varmasti on jossain vaiheessa näin, että pitäisi ehkä saada tehtyä ulkomaalaislakiin kokonaisuudistusta, missä sitten katsottaisiin myös eri lupatyypejä ja sitä kautta päästäisiin ehkä myös siihen, että turhaa byrokratiaa ja myös hakemusaikoja voitaisiin sitten lyhentää tätä kautta.

Ja sitten ehkä tähän loppuun vielä totean sen, että tässä keskustelussa joillakin on hie-
man mennyt nyt sekaisin startupien oleskelulupa ja muiden yrittäjien oleskelulupa, niin että pidetään ne nyt erillään, [Puhemies koputtaa] koska niissä ei puhuta ihan samasta asiasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, kun täällä on paikalla muutama edustaja ja samoilla edustajilla on sekä varsinaisia puheenvuoroja että vastauspuheenvuoroja, niin edettäisiin nyt kuitenkin varsinaisten puheenvuorojen tietä jonkin matkaa, mielellään juuri näillä 2 minuutin puheenvuoroilla, joita nyt on käytetty. — Tällä tavalla edeten, edustaja Mäkelä.

18.10 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Myös minä pidän tärkeänä, että tässä yhteydessä keskustellaan vain nimenomaan tästä kyseisestä hallituksen esityksestä, joka koskee startup-yrittäjiä, joihin kohdistuisi tällainen tiukka kontrolli sen yritystoiminnan aitoudesta ja siitä, että se on toteutuskelpoinen, eikä lähdetäisi sotkemaan tähän keskusteluun mukaan työvoiman tarveharkinnan poistamista tai varsinkaan humanitääristä maahanmuuttoa, jotka ovat aivan eri luokan asioita.

On tietenkin selvää, että meistä kaikista olisi mukavaa ja toivottavaa, jos tämän muutoksen myötä maahan perustettaisiin uusia startup-yrityksiä, tietotekniikka-alan firmoja, pelifirmoja, mutta meidän täytyy täällä eduskunnassa varautua siihen, ettei niitä perustetakaan vaan että tätä järjestelmää voitaisiin yrittää hyväksikäyttää, ja siihen, kuinka me estämme sen hyväksikäytön. Ensimmäinen perusasia on se, että vain tiukan tarveharkinnan kautta tällainen voi olla missään tapauksessa hyväksyttävää. Toinen kysymys on se, kuinka sosiaaliturvan kanssa nyt toimitaan. Tämä oleskelulupa on varsin antelias: 2 vuotta suoraan oleskeluoikeutta. Entä sitten, jos tämä startup-yritys kaatuukin 6 kuukauden jälkeen? Seuraako siitä puolentoista vuoden oikeus sosiaaliturvaan kyseiselle henkilölle, jolla tämä oleskelulupa on? Hänen perheensä on saattanut saada oleskeluluvan tämän startupin perusteella — tuleeko perheellekin sosiaaliturva tämän kyseisen puolentoista vuoden ajaksi Suomessa? Mitkä ovat tämän kokonaisuuden taloudelliset vaikutukset, jos tällaisia ilmiöitä tapahtuu?

18.12 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri Risikko, täällä on puhuttu tänään hyvää keskustelua ja mietitty sitä, millä tavalla me saamme houkuteltua myös tänne Suomeen osaajia ja perustettua näitä startup-yrityksiä. Mutta haluaisin kysyä, ministeri, teiltä, kun tiedän, että te olette aikaisemminkin nostanut näitä tulevaisuuden aloja esille, esimerkiksi geronomit. Jo vuosikausia sitten puhuitte heidän puolestaan, ja me saimme geronomit rekisteriin, ja tiedän, että olette tehnyt siinä ison työn. Mutta entäs nyt nämä koodarit, koodaajat, joita meiltä Suomesta puuttuu? Heitä todellakin tarvitaan, ja heitä sitten ulkomailta meille tänne houkutellaan, vaikka meillä olisi täällä Suomessa jo kokonainen sukupolvi näitä tietotekniikan osaajia, kun olisi koulutus kohdallaan. Meillä on Espoossa Saarnilaakson koulussa informaatioteknologiaaluokka — 7. luokalta 9:nnelle — jossa koodausta opetellaan, ja sieltä tulee todella taitavia nuoria. Mutta eihän ainoastaan yksi koulu riitä kotikaupungissani Espoossakaan siihen. Millä tavalla me saisimme edistettyä sitä, että Suomessa lisääntyisi koodareitten koulutus? Voisitteko viedä tätä asiaa ja ideaa ja ajatusta eteenpäin, koska heitä tarvitaan? Ei ainoastaan koodareita — tarvitaan myös tietoturva-ammattilaisia. Kyberturvallisuuden ala on se, missä on huutava asiantuntijapula meillä Suomessa. On hyvä, että me saamme tänne ammattilaisia, osaajia, ja se on tärkeää, että silloin, kun me saamme ja löydämme hyvän tyypin, yritämme pitää hänet kiinni Suomessa. Mutta toki meidän täytyy, kuten kyselytunnilla nostettiin esiin muun muassa tämä syrjäytyminen, pitää huoli niistä oppijoista, jotka kenties esimerkiksi tässä tietoteknolo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

giassa olisivat hyviä ja sillä tavalla voisivat tulla paikkaamaan tätä huutavaa työvoimapu-
laa — esimerkiksi koodareiksi.

18.14 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Itse asiassa pyysin puheenvuoroa sil-
loin, kun edustaja Laura Huhtasaari täällä käytti puheenvuoron, jossa hän pohti sitä, että jos
meillä täällä oleskelee muilla perusteilla kuin opiskelun vuoksi henkilöitä, jotka sitten voi-
sivat hakea oleskelulupaa startup-yrityksen perusteella, niin ilmeisesti tässä viitattiin esi-
merkiksi turvapaikanhakijoihin, jotka kenties ovat saaneet kielteisen päätöksen. Haluan
kiinnittää huomion siihen, että turvapaikanhakijoiden saadessa kielteisen päätöksen heillä
on tälläkin hetkellä mahdollisuus hakea työperäistä oleskelulupaa, jos siihen on edellytyk-
siä. Kyllä meillä on paljon täällä sellaisia ahkeria, osaavia ihmisiä, joita esimerkiksi yrityk-
set haluaisivat pitää palveluksessaan ja jotka voivat sitten tätä oleskelulupaa hakea. Pidän
aivan mahdollisena sitä, että meillä myös löytyy niitä henkilöitä, jotka kenties ovat saaneet
kielteisen turvapaikkapäätöksen mutta sitten ovat sen verran kekseliäitä ja innovatiivisia,
että pystyisivät tällaisen startup-yrityksen perustamaan. Silloin myös tätä väylää voisi hy-
vin käyttää, enkä sitä pidä millään muodoin järjestelmän hyväksikäyttönä, varsinkin kun
ottaa huomioon tämän puutteen, joka edellisessä puheenvuorossa tuotiin esiin, eli meillä
on todella näistä koodareista puutetta. Esimerkiksi tämä saattaisi olla juuri sellainen väylä,
jota jotkut näistä henkilöistä voivat käyttää. Isoista määristä tässä ei kuitenkaan ole kysy-
mys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä puheenvuorot edusta-
ja Saviolle ja hänen jälkeensä ministerille. Hänellä on muita menoja. Myönnetään tuossa
vaiheessa puheenvuoro hänelle.

18.16 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Eerola otti täällä aiemmin esille sen,
että meidän ei kannata alkaa rajoittaa sellaista myönteistä maahanmuuttoa, joka aidosti
edesauttaa kansakunnan ja kokonaistaloutemme myönteistä kehitystä, ja jaan kyllä tämän
edustaja Eerolan esittämän käsityksen enkä myöskään näe siinä mitään viitteitä rasismiin,
kuten täällä jotkut edustajat taisivat jopa väittää.

Itse olen ollut töissä pienissäkin ict-alan yrityksissä, ja minulla oli aina niissä erittäin hy-
vät välit muun muassa aasialaisten työntekijöiden kanssa ja hyvät muistot näistä työpai-
koista. Heitä tarvittiin silloin ict-alan kasvuvuosien aikana.

Toisaalta edustaja Juvonen nosti ansiokkaasti esille sen, että myös suomalaisille nuoril-
le on luotava edellytyksiä kouluttautua tulevia työvoimatarpeita vastaaviin tehtäviin ja töi-
hin.

Keskusteluissa ovat nousseet esiin myös USA:n ja Australian maahanmuuttomallit, jois-
sa tulijat pisteytetään hyvinkin tiukasti heidän ominaisuuksiensa ja työmarkkinakelpoisuu-
tensa mukaan, ja edustaja Harakka otti esiin myös Kanadan. Nämä maat ovat perinteisiä
länsimaisia demokratioita. Niissä itse asiassa taitaa olla vanhempikin demokratiaperinne
kuin Suomessa, eikä mielestäni niiden maahanmuuttopolitiikassakaan ole mitään sellaista,
joka antaisi aihetta suuriin vastareaktioihin.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on noussut kuitenkin esiin myös työvoiman tarvehar-
kinnasta luopuminen. Valitettavasti Ruotsin esimerkki osoittaa, ettei tarveharkinnasta luo-
puminen ole ainakaan siellä ollut missään määrin ongelmatonta. Ruotsin hallituksen jul-
kaisemassa selonteossa muun muassa todettiin, että tarveharkinnasta luopuminen johti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

väärinkäytösten seurauksena siihen, että [Puhemies koputtaa] Ruotsissa jouduttiin luomaan monimutkainen kontrollijärjestelmä ja esimerkiksi ulkomaalaisten palkkaaminen siivousalalle vaikeutui sen jälkeen huomattavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, 2 minuuttia.

18.18 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä mahdollisuudesta ja kiitos näistä kysymyksistä. Ihan muutama kohta.

Tosiaankin täällä oli vähän sekaisin tuo, ketä Tekes arvioi. Tosiaan ei ole kysymys siitä, että työntekijää Tekes arvioisi, vaan nimenomaan yrittäjää, eli Tekes ei arvioi työsuhteen tulevia, se on eri asia.

Täällä peräänkuulutettiin ulkomaalaislain kokonaisarviointia elikkä tätä byrokratian purkua kaiken kaikkiaan. Me olemme tehneet siis hyvin paljon sisäministeriössä näiden oleskelulupien helpottamiseksi sellaisissa tilanteissa, kun kysymys on esimerkiksi työperäisestä ja yleensä tällaisesta. Sujuvoitetaan kaiken kaikkiaan ja sitä byrokratiaa puretaan muutenkin, mutta silti pidetään se kontrolli ja hyvä laatu.

Sitten täällä puhuttiin myöskin siitä, miten saataisiin ihan uudenlaisia osaajia. Koodarit, kyberturvallisuus — erittäin tärkeä nosto, koska nämä ovat juuri niitä. Minähän henkilökohtaisesti entisenä opettajana olen sitä mieltä, että pitäisi tätä osaamista kehittää täällä Suomessakin, totta kai. Tällä hetkellä, kun sitä osaamista ei välttämättä ole riittävästi, siihen opetustyöhönkin voitaisiin tarvita juuri näitä. Lähtisin kyllä ihan peruskouluihinkin viemään tällaista. On tullut hienoja oppikirjojakin ja tällaisia kivoja, olen lapsellenikin, tyttärelleni, ostanut tällaisen koodauskirjan, että saa vähän... Se on nyt sitä tulevaisuutta.

Sitten kysyttiin tästä prosessista, että hakijan on siis ensin haettava puolto yritystoiminnastaan Tekesiltä ja sen jälkeen vasta sitä oleskelulupaa.

Ja sitten edustaja Harakalle totean, että sitä saa, mitä tilaa. Meillä on siis työperäinen maahanmuutto nyt luupin alla, koska meillä tehdään maahanmuuttopoliittista ohjelmaa. Mielelläni teen yhteistyötä kanssanne, koska jos te lupaudutte siihen, että tällaista tehdään, niin kyllä.

Kiitan kaiken kaikkiaan myönteisestä suhtautumisesta työperäisen maahanmuuton edistämiseen. Samalla me lisäämme tässäkin hankkeessa sitä yritystoimintaa, joka on se, joka tuo niitä työpaikkoja Suomeen. Yrittäjyys todella kantaa Suomea.

Kiitos myös siitä, että te puhuitte Suomen vetovoimaisuudesta. On paljon sellaisia toimia, tekijöitä, jopa puheet saattavat aikaansaada sen, että Suomea ei koeta vetovoimaiseksi. Kaikilla niillä myönteisillä teoilla pidetään se vetovoimaisena, mutta, kuten tänä päivänä sisäisen turvallisuuden strategian kohdalla sanon, myös turvallisena. Siitä syystä tarvitaan määrätty valvonta ja siitä syystä tarvitaan turvallisuustoimet kaikkiin näihin meidän toimiimme. — Kiitos.

18.21 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Kun puhutaan maahanmuutosta ja integroitumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan, niin kyllähän työ on kaikista paras lähtökohta siihen, että pystytään oppimaan suomalainen kulttuuri, suomalainen kieli, tullaan osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Tämän eteenhän meidän pitää toimia tehdä tässä salissa, että näin tulisi tapahtumaan. Kyllä tämä lakiesitys on siitä hyvä, että se nimenomaan purkaa esteitä niin, että ulkomaalaistaustaiset ihmiset pääsevät paremmin sen oman osaamisensa kautta integroitumaan tähän yhteiskuntaan: tällä kertaa puhutaan startup-yrittäjistä ja yrittäjyy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

destä, siitä, että oleskelulupa tulee helpommin nimenomaan perustettavan startup-yrityksen kautta. Esteitähän meillä on nimenomaan ollut sen suhteen, että ei ole pystytty niitä parhaita osajia, keitä meillä on, hyödyntämään meidän oman yhteiskuntamme hyväksi. Jos meillä on fiksua kavereita, keillä mahdollisesti on koulutusta sieltä omasta lähtömaastaan, on kyvykkyyksiä, niin ei näiden kyvykkyyksien saa antaa mennä hukkaan, vaan heitä pitää hyödyntää. Täällä on koodarit mainittu useammassa puheenvuorossa, ja esimerkiksi tämän tyyppisiin tietotekniikkaa vaativiin tehtäviin ja siihen liittyvään osaamiseen liittyviä henkilöitä, keitä tänne saapuu, pitää pystyä hyödyntämään meidän talouskasvumme hyväksi ja suomalaisen yhteiskunnan hyväksi.

Tämä lakiesitys on nimenomaan siitä hyvä, että sillä nyt halutaan purkaa esteitä sille, että saadaan heidät osaksi tätä yhteiskuntaa. Ja kun täällä on tietysti puhuttu uhista tai mahdollisuuksista — edustaja Mäkelä puhuu enemmän uhista, toiset puhuvat mahdollisuuksista — niin kyllä minä näkisin nyt tässä tilanteessa kuitenkin enemmän mahdollisuuksia tässä asiassa siihen, että tämä hyödyttää meidän yhteiskuntaamme, kuin näitä riskipuoja, mitä tämän vaikutuksena voisi tulla.

18.23 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua lähinnä työperäisestä maahanmuutosta, mitä minä olen kuunnellut. Tulin niin myöhään. Annan esimerkin.

Isäni on jo vanha mies ja olisi tarvinnut kotihoitoa. Venäjältä olisi tullut nainen, olisi maksettu ja hoidettu kaikki kulut, mitä siinä tuli, olisi hoitanut kotiin. Ei käynyt. Migrille ei käynyt tällainen maahanmuutto. Kustannuksia ei olisi tullut valtiolle yhtään. Mutta toisenlainen maahanmuutto, mistä Eerola huomautti, semmoinen kyllä sopii. Ja tämä varmasti johtuu siitä, että jos sieltä tulee kirvesmies, niin pitää varmaan kouluttaa, että sitä kirvestä ei laiteta päähän, taikka lihanleikkaaja, ettei sillä kaulaa katkaista. Tämä herättää sen vastareaktion täällä kantasuomalaisissa.

Elikkä maahanmuuttoa vastaan minulla ei ole mitään. Päinvastoin, me tarvitaan nyt marjatiiloille, metsäkoneen kuljettajiksi, [Ozan Yanar: Eduskuntaan!] joka paikkaan, maatiloille ja tällä tavalla, [Ozan Yanar: Puolustusvoimiin!] työvoimaa, kun on työvoimapula, ja varsinkin kausiluontoista porukkaa. Mutta sitä nyt ei valitettavasti tule näistä maahanmuuttajista, mitä meillä nyt on. Suomalaisia siellä ei näy. Siellä ei näy somaleja, ei irakilaisia eikä näitä, mutta siellä on ukrainalaisia, siellä on puolalaisia, thaimalaisia. Tämöistä maahanmuuttoa me tarvitaan, ja minä sanon, että tervetuloa. Kyllä me tarvitaan tänne, että saadaan nämä hommat hoidettua. Mutta niin kuin mainitsin edellä, siellä ei ole myös suomalaisia, valitettavasti, ja sitten sitä muuta porukkaa.

18.25 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies, puheenjohtaja! Hyvät kollegat! Tämä on ollut minusta antoisa ja rakentava keskustelu.

Vain semmoinen yksi pieni oikaisu pitää tehdä edustaja Elon aikaisempaan puheenvuoroon, että Kanadaa ei kyllä voi pitää minään tiukkana maahanmuuttopolitiikan maana. Kun sinne otetaan vuosittain pakolaiskiintiöstä noin 20 000—25 000 ihmistä, niin muistanette varmasti hyvin, että viime vuonna tämä kiintiö tuplattiin ja otettiin sisään 50 000, sisältäen nimenomaan Syyrian sotaa paenneet. Kanada on myöskin humanitäärisen maahanmuuton suurmaa. Ja nämähän eivät ole ristiriidassa keskenään, vaan nämä ovat kaksi asiaa, jotka ilmapiiriin osalta tukevat toisiaan, ja on jotenkin hieno asia, että kanadalaisille monikulttuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

risuus, se maahanmuuttajuus, on juuri se identiteetti, se omin identiteetti, ja tämä on hyvin vahva osa sitä ilmapiiriä ja sitä kulttuuria, jota voimme tässä suhteessa vain kadehtia.

Mutta kun ministerikin tuossa puhui vetovoimatekijöistä, niin kyllä meidän täytyy olla huolissamme siitä, että 70 prosenttia lääkeviraston työntekijöistä sanoi, että jos se muuttaa Helsinkiin, niin he eivät kyllä lähde perässä, että he irtisanoutuvat, kun taas vastaavasti he olivat halukkaita muuttamaan Kööpenhaminaan. Joten meidän tärkein tehtävä varmastikin on nyt miettiä, mikä erottaa Helsingin Kööpenhaminasta, ja tulee toimia sen mukaan, että Helsinki olisi vetovoimaisempi — niin kuin se oli muuten sata vuotta sitten, kun tämä oli kosmopoliittinen, monikulttuurinen ja hohdokas kaupunki, ja tietysti koskee koko Suomea tämä sama asia.

Tämän lisäksi, että startup-osaajia houkutellaan Suomeen, niin ylipäättään startup-yritysten olosuhteita tulisi monella eri tavalla pystyä edesauttamaan. Me olemme hiukan hävinneet, no, Berliinille ilman muuta, mutta myöskin lähialueelle Tukholmalle, jotka ovat houkutteleet kasvuyrityksiä paljon enemmän kuin Helsinki. Tässä olisi vielä paljon tehtävää.

18.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Asia on sillä keinoin, että työperäinen maahanmuutto herättää vahvoja tunteita. Esimerkiksi kotimaakunnassani eräs mansikanviljelijä, jonka tapasin tässä pari viikkoa sitten, kun kävin hänen syntymäpäivillään, kertoi siitä, että kun hän välttämättä tarvitsi työvoimaa — kun ei tietenkään semmoisia pintaaloja kukaan pysty keräämään mansikkaa perheenjäsenten voimin — niin heidän työvoimansa tuli Ukrainasta. Minulle tuli väkisin mieleen siinä tilanteessa, että meillä on työttömyyttä — ja hän kuitenkin maksoi niille, ihan näyttäen minulle ne paperit, oli maksanut ihan asianmukaiset palkat ja kaikki nämä sosiaali- ja terveydenhuoltokustannukset ja työterveyshuoltokin pelasi, jos jollakin oli flunssaa tai muuta, niin lääkäri löytyi läheltä ja niin edelleen — mutta suomalaisia työmiehiä ja -naisia siellä kentällä ei näkynyt. 20 ukrainalaista nuorta teki siellä töitä, ankarasti tekivät töitä ja varmasti hankkivat hyvän tulon. Elikä kun työttömyydestä puhutaan, niin tässä meillä suomalaisilla itsellä olisi kyllä hieman peiliin katsomisen paikka. Töitä on kyllä. Se on totta, että ensimmäisenä ei toimitusjohtajan paikkaa löydy, mutta jostakinhan se on aloitettava. Jokainen meistä on sen itse kokenut.

Toinen asia, edustaja Harakan mainitsema Kanadan maahanmuuttosysteemi: Perustuslakivaliokuntahan kävi siellä keväällä, ja todellakin siellä... Mutta toisaalta pitää muistaa se tosiasia, että Kanadan maahantulopolitiikka on äärimmäisen valikoivaa. Kuten tiedämme, heidän sijaintinsa on, mitä on: sinne ei sattumoisin rajoille mene norkoilijoita, ei mene yhtään. Kanada valitsee hyvin tiukasti, ketä sinne tulee, tietyn pisteytyksen perusteella. Kun parlamentin jäsenten kanssa keskustelin asiasta, niin tämän he sanoivat, että heille se ei ole mikään ongelma, se on aivan luonnollinen asia. Aivan niin kuin edustaja Harakka totesikin puheenvuorossaan, se, miten Kanada aikanaan kasvoi ja vahvistui, sehän perustui hyvin pitkälti Euroopasta tulleiden, muun muassa Irlannista tulleiden ihmisten saamiseen sinne osavine käsineen ja jo valmiine ammatteineen. Siihenhän se perustui. Mutta todellakaan Kanadan ja Euroopan olosuhteita ei missään nimessä pidä verrata, koska ne eivät ole samanlaisia.

18.29 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on mennyt hieman laajemmaksi maahanmuuton keskusteluksi, ja hyvä niin. Sitä on aina paikallaan käydä ja varsinkin syventyä tähän työperäisen maahanmuuton maailmaan, jota todella kyllä Suomi tulevaisuudessaakin tarvitsee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Olisin vielä muutamaan asiaan puuttunut ja oikeastaan niihin, mitä edustaja Myllykoski nosti tässä jo aikaisemmin esille liittyen siihen, että kyllähän aina, kun me luomme erilaisia järjestelmiä, vaikka emme halua uskoa, niin niihin liittyy aina sitten mahdollisuus, että joku niitä saattaisi käyttää väärin. Tästä tullaan tähän keskusteluun ylipäänsäkin lainsäädännössä, kuinka paljon meillä on tätä etukäteiskontrollia elikkä me etukäteen jo katsomme, että pystymme minimoimaan ne väärinkäytösten mahdollisuudet, niin kuin me olemme rakentaneet tässä maassa työperäisen maahanmuuttolainsäädännön, joka perustuu nimenomaan sille, että on etukäteiskontrolli, jolla me ainakin saamme pois ne tapaukset, joissa yleisimmin, kun katsomme myös kansainvälisiä esimerkkejä, sattuu väärinkäytöksiä. Nämä saamme sieltä torjuttua ensin pois, jolloin meillä jää vähemmän tarvetta tälle jälkikäteisvalvonnalle. Kun me tiedämme joka tapauksessa jo tälläkin hetkellä meidän työmarkkinaongelmamme, että tätä jälkikäteisvalvontaa joka tapauksessa tarvittaisiin lisää, niin tämä täytyy nimenomaan miettiä kokonaisuutena, koska meillä resursseja ei ole loputtomasti.

Hyvä esimerkki on se, että jos kokonaisuudessaan haluaisimme poistaa tämän etukäteiskontrollin esimerkiksi työperäisen maahanmuuton osalta ja siirtäisimme sen sitten resursseina tuonne jälkikäteisvalvontaan, niin se tarkoittaisi esimerkiksi työsuojelun puolella, että pitäisi viisinkertaistaa työsuojeluresurssit, viisinkertaistaa tähän päivään nähden. Jokainen ymmärtää, että siihen ei taloudellista mahdollisuutta ole, jolloin johtopäätös on se, että me tarvitsemme nimenomaan etukäteiskontrollia ja myös jälkikäteisvalvontaa, jolla pystymme sitten nappaamaan näitä väärinkäytöksiä sieltä pois.

18.31 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Savola äsken sanoi, että toin esiin tämän lakiesityksen riskejä. Se tosiaanakin pitää paikkansa. Minä toin esille mahdollisia riskejä, joita tähän lakiesitykseen voi sisältyä. Tämä on eduskunta, jossa käydään nyt lähetekeskustelua laista, joka täällä voidaan säätää, ja sitten kun se laki on voimassa, jos ne riskit ovat sinne jääneet, niin ne toteutuvat ja meillä on lainsäädännössämme silloin porsaanreikä, mitä me emme saa päästää sinne menemään.

Yksi riski, jonka toin esille, on tämä sosiaaliturvakysymys. Taisin osua kohtuullisen oikeaan, koska ministeri ei siihen asiaan kahdessakaan puheenvuorossaan käsitykseni mukaan vastannut. En minä sitä huvikseni kysynyt. Tästä on taustaselvitystä tehty, että se on hyvin monimutkainen ja monitahoinen kysymys. Siinä mielessä ihmetyttääkin tämän lainvalmistelun taso, että ministerillä ei ole antaa vastausta tällaiseen aivan perustavanlaatuisen asiaan.

18.32 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Hoskosta vielä huomiosta liittyen Kanadaan. Totta on, että sen maantieteellinen sijainti on tälle suunnitelmalliselle maahanmuutolle ihanteellinen. Sinne ei ihan sattumalta eksytä.

Mutta nythän tilanne on hiukan muuttunut, kun presidentti Obama myönsi turvapaikkoja Haitin maanjärjestyksen uhreille, kymmenilletuhansille, ja nyt presidentti Trump on perunut nämä turvapaikat ja tämä väki on nyt hakeutunut, siis maarajaa myöten, pohjoisnaapuriiin Kanadaan. He ovat nyt samassa tilanteessa kuin suomalaiset olivat kaksi vuotta sitten, eli rajoille tulee paljon turvapaikanhakijoita. Mutta tässä on se juttu, että kun he kuitenkin myöntävät, että joo, se on aiheuttanut heille vaivaa ja viivästyksiä, heillä on suunnitelmallisen maahanmuuton ansiosta olemassa sellainen koneisto, joka pystyy huolehtimaan tästä huomattavasti paremmin kuin suomalaiset ovat kyenneet silloin kaksi vuotta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

sitten tai — uskallan sanoa — tänä päivänäkään huolehtimaan tänne pyrkineiden kotouttamisesta.

Minusta se osoitus ja oppi on tässä se, että jos peruslähtökohta maahanmuuttoon on myönteinen sen 150 vuoden aikana, jonka Kanada on nykymuodossaan ollut, niin sen päälle on helppo rakentaa kansalaisten hyväksyttävissä oleva suunnitelmallinen maahanmuuttopolitiikka. Toki mekin pyrimme siihen, että Suomi kantaa kansainvälistä vastuutaan myös siellä humanitäärisellä puolella, mieluummin ei niin, että joudumme isoihin paineisiin maarajamme puolelta, vaan niin, että Dublin-sopimusta noudatettaisiin mutta että voitaisiin suunnitelmallisesti kasvattaa pakolaiskiintiötä ja sillä tavalla pitää hyvin hallinnassa ja myöskin kansalaisten hyväksyttävissä tämä maahanmuutto. Kuten ihan aluksi sanoin — mikä on minun mielestäni oikeastaan tärkein havainto tässä — se maahanmuutto Suomelle on aivan välttämätöntä, jos me haluamme, että Suomi pääsee [Puhemies koputtaa] toiselle vuosisadalleen menestyvänä.

18.34 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäkelä, tällä lakiesityksellä nyt nimenomaan puretaan byrokratiaa, ja tällä nimenomaan halutaan nyt mahdollistaa yrittäminen näille henkilöille, jotka ovat lähtökohtaisesti koulutettuja, heillä on annettavaa tälle yhteiskunnalle, he haluavat perustaa yrityksen, he haluavat tuottaa tälle yhteiskunnalle hyvää. Tällä lakiesityksellä halutaan purkaa byrokratiaa, joten haluaisin kyllä vahvempia perusteita sille, että mitä tästä lakiesityksestä nyt sitten pitäisi muuttaa tai jättää pois tästä, kun nyt halutaan nimenomaan saada niitä hyötyjä suomalaiselle yhteiskunnalle siitä maahanmuutosta — meille maahanmuuttajia paljon on tullut ja niitä maahanmuuttajia, jotka tänne myös töihin haluavat tulla.

Kaiken kaikkiaan, kun tästä maahanmuutosta nyt on puhuttu tässä laveamminkin: Kylähän koko EU-alueella pitää pystyä tämä maahanmuuttopolitiikka saamaan kontrolloiduksi. Jos ulkorajat EU:ssa pitäisivät yhtä hyvin kuin meillä Suomen ulkoraja pitää itärajaa vasten, niin eihän meillä hätää olisi, mutta tällä hetkellä valitettavasti väkeä tänne tulee, eikä tietoa oikeastaan ole, keitä he ovat, minkälaisilla papereilla he tänne tulevat ja niin edelleen. Sen vuoksi tätä kontrollointia meidän pitäisi pystyä tekemään paremmin. Totta kai apu on annettava niille, jotka avun tarvitsevat, mutta kontrolloidusti.

Sitten tähän kysymykseen työssä käyvistä, niin suomalaisista kuin maahanmuuttajista: Meillä on todella paljon tehtäviä, joihin emme suomalaisia töihin saa. Kyllä niitä löytyy erityisesti tuolta alkutuotannosta muun muassa, mansikkamailta, karjatiloilta ja niin edelleen, niihin niitä hyviä työntekijöitä saadaan Suomen rajojen ulkopuolelta ja monta kertaa myös EU-alueen ulkopuolelta. He ovat ahkeria työntekijöitä, jotka haluavat tulla myöskin rakentamaan tänne yhteiskuntaa saaden itse myös leveämmän leivän tätä kautta ja paremman elämän.

18.36 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksen perusteluissa todetaan, että tämä ei kovin monta henkilöä kuitenkaan lopulta ole Suomeen tuomassa, mutta ehkä tämän kuitenkin suurin, merkittävin anti on juuri siinä, että tämä työperäisen maahanmuuton myönteinen ilmapiiri Suomessa leviäisi ja se tietoisuus siitä maailmalle leviäisi. Se on ehkä parhaita anteja tässä, ja opiskelevien ihmisten mahdollistaminen tänne jäämiseen toisena asiana.

Työministeriö on jossain arvioinut, että jotta Suomi selviäisi tulevaisuuden haasteista, niin tarvitsisimme vuosittain yli 10 000 uutta työperäistä maahanmuuttajaa tänne. Tämä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

niin iso ja vaativa luku, että kyllä meillä täytyy olla aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa myös, samalla kun teemme tällaisia tavallaan räätälöityjä lakeja. Edustaja Harakka täällä mainitsi, että emme ehkä selviä, ellei todella vakavasti suhtauduta tähän työperäiseen maahanmuuttoon. Olen samaa mieltä. Toisaalta voisimme tehdä sellaista perhepolitiikkaa, että syntyvyys alkaisi luontaisella tavalla lisääntyä tässä maassa ja suomalaiset perheet kokisivat turvallisena sen, että Suomeen kannattaa investoida muun muassa lasten muodossa. Minusta tämäkin tässä kokonaisuudessa pitäisi huomioida.

Yhden suureen otan tähän vielä, joka ei ole ehkä niin miellyttävä. Suomessa noin keskimäärin 9 000 lasta abortoidaan joka vuosi. Entäpä jos nuo lapset olisivat työvoimassa mukana? En aseta näitä nyt vastakkain millään tavalla, mutta tämä keskustelu on ollut erittäin antoisa, niin kuin edustaja Harakka totesi, ja tässä on monia yhteiskunnallisia puolia.

18.38 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäkelä on täällä kysellyt tähän esitykseen liittyvistä riskeistä, ja varmasti niitäkin on, sitä ei ole kieltäminen. Kasvuyrittäjyyteen ylipäänsä käsitteellisesti liittyy riskinotto nopean ja mittavan kasvun toivossa. Ajattelen, että maahanpääsyvaiheessa on yksinkertaisesti hyväksyttävä se, että kaikki kasvuyrittäjät eivät ennakkoarvioinneista huolimatta menesty ainakaan ensimmäisellä yrityksellä. Ei mikään asiantuntijataho voi täydellä varmuudella ennustaa yrityksen menestymistä.

Mutta ajattelen, että juuri kasvuyrittäjien osalta onkin ymmärrettävää, että tässä on nyt otettava uudenlainen lähestymistapa. Näistä osaajista, joista nyt puhutaan, käydään myös kansainvälistä kilpailua, ja sen vuoksi kiinnitän huomion siihenkin, että heidän oleskelulupaprosessinsa on oltava mahdollisimman sujuvaa ja nopeaa. Itse asiassa tähän liittyy kyllä se huoli, että meillä käytännössä oleskelulupien käsittely vie pitkän ajan. Toivottavasti tästä ei muodostu pullonkaulaa näiden kasvuyrittäjien kohdalla, koska se ei siihen toimintakonseptiin yksinkertaisesti sovi.

18.40 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Ensimmäisen luokan osaaja ei halua olla toisen luokan kansalainen. Tämä oli edustaja Filatovin loistava kiteytys koskien koko tätä keskustelua. Se koskee tätä ilmapiirikeskustelua. Sillä on väliä, millaisen ilmapiirin me luomme, mikä vaikuttaa meihin kaikkiin, niihin ihmisiin, jotka näyttävät vähän erilaisilta. Haluan kiittää myös edustaja Harakkaa ja Adlercreutzia hyvistä kommentteista liittyen juuri tähän.

Edustaja Eerolan kommentti siitä, että rasismia ei esiintyisi Suomessa, jos kaikki maahanmuuttajat käyttäytyisivät hyvin: pakko sanoa, että varmaan valkoiselle suomalaiselle rasismi on sen verran tuntematon käsite, että tällaiset naurettavuudet pystytään päästämään suusta täysistuntosalissa, mutta kyllä minä voin taata, että näin ei ole. Jos mietin itseäni, niin minäkin koen hirveästi kaikennäköistä rasistista — no, palautetta — ja voisin itse asiassa edustaja Eerolalle ja muille kiinnostuneille avata vaikka minun sähköpostini, jossa näkee sitä hyvin käsittämätöntä, rasistista, syrjivää kielenkäyttöä.

Minun viestini hallitukselle on se, että tämä on hyvä lakiesitys, mutta kurssin kääntämiseksi se ei riitä. Tässä on monta muutakin asiaa tehtävä.

18.42 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tähän keskusteluun, minkä edustaja Mäkelä aloitti liittyen sosiaaliturvaan ja sen mahdollisiin väärinkäytöksiin: nythän meillä lain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

säädäntö lähtee siitä, että neljän kuukauden oleskelun jälkeen ihminen on oikeutettu sosiaaliturvaan ja kuuden kuukauden oleskelun jälkeen myös ansioturvaan.

Esityksen yhteydessä tätä on arvioitu, ja täällähän on myös todettu, että ei uskota, että tällä olisi lisääviä mahdollisuuksia väärinkäyttää tätä, koska oleskeluluvan myöntämisen peruste nimenomaan tällä yrittäjän oleskeluluvalla on sidottu sen yrityksen toimintaan eliikka siihen, että oleskelun pääasiallinen syy on nimenomaan pyörittää sitä yritystä, ja se on sidottu myös sen yrityksen elinkaareen. Eli jos kävisi sitten näin, että yritys tosiasiallisesti olisi vain kulissiksi tarkoitettu, niin silloin on aina myös mahdollisuus viranomaisilla lähteä purkamaan tätä myönnettyä oleskelulupaa. [Timo Harakan välihuuto] — Juuri näin, niin kuin tuossa edustaja Harakka hyvin väliin kommentoi. — Joten tältä osin tämä on ehkä kuitenkin liioiteltu huoli. Totta kai se pitää aina tarkkaan harkita ja varmaan yksityiskohdat käydä läpi, mutta täällähän tähän asiaan on kyllä paneuduttu.

18.43 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Itse asiassa pyysin puheenvuoron liittyen tähän samaan asiaan, miten meidän sosiaaliturvajärjestelmämme toimii silloin, kun ihminen tulee ulkomailta. Sehän on kaksijakoinen: on kyse asumisperusteisesta sosiaaliturvasta, ja on kyse työhön sidotusta sosiaaliturvasta. Ja näitä rajanvetoja me käymme monien lainsäädäntöjen yhteydessä, vaikkapa nyt vastaanottodirektiivin yhteydessä: jos ihminen on kolmansista maista tullut humanitäärisin perustein, tekee täällä työtä, niin onko hän oikeutettu sen jälkeen työttömyysturvaan, kun hän on saanut työssäoloehdon täyteen ja kun hän on maksanut niitä vakuutusmaksuja, jotka ovat tuon edellytys? En toista sitä, minkä edustaja Joona Räsänen sanoi, mutta itse asiassa Kelan sivuilta tai sosiaaliturvan infopankista saa aika hyvän katsauksen, josta voi katsoa, milloin minkäkin etuuden piiriin pääsee. Siinä mielessä luulen, että ministeri ei vastannut, koska tässä mielessä mikään ei muutu.

18.44 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies, puheenjohtaja! Kyllä, totta kai, edustaja Mäkelän esiin nostama asia on asia, jota tulee käsitellä valiokunnassa. Mutta nostaisin vielä ikään kuin sen kääntöpuolen, lähestyisin samansuuntaista kysymystä aivan toisesta suunnasta, mihin sain innoituksen edustaja Päivi Räsänen huomiosta, että startup-yrittäjyyteen liittyy aina riski. Meidän täytyy myöskin ymmärtää tätä lainsäädäntöä käsitellessämme valiokunnassa, että suuri osa startup-yrityksistä menee nurin — ja menee komeasti nurin, aiheuttaa valtavia tappioita, ja jäljelle jää todella paljon pahaa mieltä, mutta toivottavasti ei paljon ruumiita sentään. Mutta tämä pitää myöskin tässä lainsäädännössä ottaa huomioon, koska tämä on startup-toiminnan, kasvuyrittäjyyden riskin luonne. Me emme voi tehdä sellaista lainsäädäntöä, jossa nämä startup-yrittäjät jotenkin erotellaan omanlaisikseen koekaniineiksi, jotka saavat vain onnistua. Silloin me emme todellakaan ruoki sitä innovaatiota, jonka polttoaineena on juuri suuren epäonnistumisen suuri todennäköisyys. Sen innovaation mahdollisuus on ainoastaan siinä, että siinä mennään niin kuin kaikki panokset yhdessä ruudussa ja voi käydä erittäin hyvin tai erittäin huonosti.

Sinne lakiin täytyy kyllä kirjoittaa sisälle, että jos tämä startup-yrittäjä epäonnistuu, häntä ei heitetä saman tien rajan yli takaisin sen takia, että tämä yrittäjyys loppuu siihen. Että jonkinlainen turvaverkko siihenkin täytyisi pystyä luomaan. Mutta uskon, että tässä väärinkäytöksen mahdollisuudet ovat aika olemattomat, jos se nyt on kuitenkin Tekesin hyväksymä, kansainvälistä skaalautuvaa potentiaalia omaava yritys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

18.46 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Vähän nyt olen tämän kyseisen hallituksen esityksen liepeillä, mutta kun keskustelua on käyty paljon niin tarveharkinnasta kuin kausityön tekemisestäkin. Edustaja Filatov toivoi yhtä ketterää järjestelmää myös kausityöntekijäsektorille. Sanotaanko niin, että elinkeinonharjoittaja maataloudessa kyllä tietää, koska sato alkaa valmistumaan, ja niin hän osaa kyllä varmasti ennakoida 90 päivää aiemmin, koska se suunnilleen on, ja nyt kuitenkin lainsäädännön ja direktiivin kautta tulee se mahdollisuus, että jos se satokausi sitten viivästyy, niin saman työnantajan palveluksessa tällä kyseisellä työntekijällä on mahdollisuus hakea jatkolupaa, ja se käsitellään niin, että tämä kausityöntekijä voi jatkaa ilman katkosta sen saman työnantajan palveluksessa sen lupahakuprosessin ajan. Siellä ei sellaisia katkoksia tule.

Mielestäni on tärkeitä keskustella kyllä näistä tarpeista, mutta toivoisin, että kun me tätä koko kokonaisuutta, tarveharkintaa ja kausityöntekijöitten asioita, pohdimme, ei jäätäisi itse nukkumaan. Eli kyllä meidän pitää yhtä lailla saada positiivisia elementtejä siihenkin. Kun meillä on rakenteellisia ongelmia suuren työttömyyden osalta, niin meillä pitäisi olla omia kansallisia keinovalikoimia perustaa rahastoja, jotta me voimme positiiviseen rakennegelmaan tarttua. Eli työvoiman kohtaantuongelmaan meidän pitää kansallisesti pystyä reagoimaan niin, että meillä pystytään tuottamaan ammattitaitoista työvoimaa. Työvoiman liikkuvuuden mahdollisuuksia pitää kehittää jatkossa enemmän, jo ihan omakotitalon myynnistä alkaen. [Puhemies koputtaa — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Puhemies! Haluan jatkaa sitä keskustelua, mitä meidän pitää pystyä esimerkiksi meidän ansiosidonnaisen päivärahan osalta tekemään. Täällä on SDP tehnyt hyviä aloitteita sen suhteen, että voimme lähteä yrittäjiksi ja niin edelleen. Meillä pitää olla mahdollisuus, että meillä sille hitsarille, joka sieltä kohtuuhyväpalkkaisesta työstä jää työttömäksi, tulee houkuttelevaksi muuttaa paikkakuntaa vaikka alempipalkkaiseen työhön sen työttömyyspäivärahan keston aikana. Annetaan hänelle mukaan sitä ansiosidonnaista päivärahaa, koska hän tietää, että sen 500 päivän jälkeen se ansiosidonnainen päiväraha loppuu. Tehdään sen työttömyyden kohtaantuessa välittömiä toimenpiteitä, että se työttömyysjakso jää erittäin lyhyeksi ja että hänellä olisi kaikki mahdollisuudet sijoittua sinne pienempipalkkaiseenkin työhön, josta tulee houkutteleva vaihtoehto. Ja lisätään siihen sitten vieläkin pöyhkeämpiä houkuttimia, että sen oman asunnon myynti ei ole se ainoa kriittinen piste, vaan että sitten myyntivoittoveroja voidaan katsoa sillä silmällä, että ollaan tukemassa sitä paikkakunnalta muuttoa uuden työn perään. Eli ei unohdeta tätä meidän keinovalikoimaa.

Mehän kausityöntekijöiden osalta pysähdymme siihen, että se on maaseutuelinkeinossa ainoa mahdollisuus tällä hetkellä, että tilat voivat turvallisesti sen sadon kasvattaa, kun tietävät, että he saavat kausityöntekijöitä Ukrainasta taikka jostain muualta EU:n ja ETA-maiden ulkopuolelta. Me olemme vähän puutuneet siihen. Mutta miksemme me ole ruvenneet katsomaan, mitä me voimme tehdä täällä kotimaassa niin, että siellä maaseudulla oleva työ olisi kiinnostavaa? Jos me jatkamme tässä samassa turvautumalla vain kausityöntekijöihin, tarkoitamme sillä sitä, että me jatkamme tätä maaseudun rappeutumaa — enemmän suljettuja kyläkouluja. Meidän pitää katsoa tätä koko työperäistä maahanmuuttopoliittikkaa aivan uudelta kannalta niin, että me otamme tänne perheitä. Emme vain pelkästään niin, että otamme tänne kolmeksi kuukaudeksi ihmisiä tekemään ja turvaamaan sen yhden yrittäjän elinkeinoa, vaan meidän pitää pystyä katsomaan niin, että me tuomme sinne niitä ihmisiä, joittenka lapset tarvitsevat niitä kyläkouluja, terveydenhuoltopalveluja ja kaikkea sellaista, mikä on perusinfraa sille, että ihminen voi asua siellä maaseudulla. Että nyt pitää vähän laajentaa tätä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Puhemies! Olen pahoillani, että käytän tätä aikaa nyt vähän asian sivusta, mutta en voinut olla tähän houkuttelevuuteen tarttumatta, kun tätä keskustelua pitäisi osaltaan myös meidän kansallisen näkökulman aktiivisten toimien kautta lähteä purkamaan.

18.52 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoskella on hyviä ideoita, ja niitä kannattaisi myös kokeilla käytännössä. Tässä on se ongelma, että tässä salissa kyllä osataan puhua mutta yhtä kaukana kuin itä on lännestä edustajat elävät tuosta käytännön elämästä. Eivät tahdo vain toteutua mitkään ne meidän ideamme tuolla kentällä, ja siinä on se ongelma. Meidän pitää pystyä puuttumaan epäkohtiin, puhumaan niistä asioista niin kuin ne ovat eikä sitä munkkilatinaa, josta ei oikein ymmärrä mitään tavallinen ihminen.

Mitä tulee maaseudun asuttamiseen, Myllykoskella on hyvä ehdotus siihen. Mutta meillä on nyt tällä hetkellä kaupunkeja ja kuntia, joissa yli 160 kaupungissa ja kunnassa on enempi jo ennestään poikamiehiä kuin naisia. Miten tähän epäkohtaan — tämä on ihan inhimillinen — pystyvät tällaiset edustajat, jotka täällä puhuvat mitä sun sattuu, konkreettisesti vastaamaan? Eräs kaupunginjohtaja — vai kunnanjohtaja — sanoi, että täällä on huutava pula naisista, poikamiehiä on. No, nyt on tehty täällä kotoutumissuunnitelmia, kaikkia, laitetaan sinne kymmeniä miljoonia rahaa, niitä miehiä sinne kotoutetaan miesten sekaan. Tämä on asia, johonka pitää pystyä puuttumaan. Sinne syntyy vain entistä enempi ongelmia, ja se ei ole mikään rasismiasia. Se on käytännön asia, ja se on näin. Siitä vain pitää pystyä puhumaan. Minä jatkan seuraavassa puheenvuorossani.

18.54 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Olisin vain korjannut edustaja Myllykosken väärinkäsitystä, koska hän ymmärsi minut väärinpäin. Kun puhuin joustavuudesta ja nopeudesta kausityöntekijöiden kohdalla, työluvan saamisesta ja oleskeluluvan saamisesta, niin en tarkoittanut työnantajaa, koska toki työnantaja tietää, milloin hänen marjakautensa on tai milloin se kiireaika on matkailussa, vaan tarkoitin työntekijää. Kausityödirektiivi tuo meille uuden käytänteen. Nykyisin, kun Suomessa saa työluvan, sen saa toimialalle ja työntekijä saa aivan vapaasti vaihtaa työnantajaa ilman, että hän menettää työ lupansa, jos se on samalla toimialalla. Mutta kausityödirektiivissä tämä ei EU:n raamien vuoksi ole mahdollista vaan tuo lupa on aina työnantajakohtainen. Jos työntekijä kohtaa ikävän työnantajan, joka jättää velvoitteensa hoitamatta, niin hän ei voi siirtyä toisen työnantajan palvelukseen, vaikka olisi sama kausi, vaan hän joutuu hakemaan uuden luvan. Sen vuoksi tuon lupaprosessin pitäisi olla nopea.

18.55 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Minä annan taas esimerkin: meillä puhutaan, että yrityksen johtoon ja valtion yritysten johtoon varsinkin on saatava naisia yhtä paljon kuin miehiä, 50—50. Tästä maahanmuutosta tähän epäkohtaan, mistä edellä mainitsin: Jos me otamme sillä tavalla, mitä maailmassa nämä pakolaisjärjestöt ja muut katsovat, että kärsivistä ihmisistä on 80 prosenttia naisia ja lapsia, eli on se sama suhde tänne tulevista ihmisistä, niin ei ole ongelmia. Ei varmasti. Silloin me autamme kärsiviä ihmisiä ja minä sanon, että tervetuloa meillekin, kyllä minäkin yhden siellä elättelen kotona, ehkä pystyn, niin ongelmat lähtevät. Sitten siihen suomalaisten syrjäytyneitten varsinkin nuorten miesten ongelmaan pystytään sillä asialla vastaamaan, mutta se ei ole vastaus, että tänne kotoutetaan vain semmoista erikulttuurista porukkaa, jolla on pikkuisen eri säännöt kuin meillä. Siellä tulee yhteentörmäys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

18.56 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tähän edustaja Hakkaraisen puheen-
vuoroon haluan sen verran kommentoida, että tämä ongelmahan korjautuisi sillä, nimen-
omaan tässä humanitäärisessä maahanmuuttopolitiikassa, että ottaisimme enemmän kiin-
tiöpakolaisia, jotka otetaan suoraan sieltä pakolaisleireiltä. Silloin voitaisiin huomio ni-
menomaan kohdentaa naisiin ja lapsiin ja heikossa asemassa oleviin henkilöihin. Mutta
nythän meillä on aika vaatimaton tämä pakolaiskiintiön osuus, sen sijaan suuret määrät on
tullut sitten rajalle suoraan turvapaikanhakijoina.

Mutta palaan vielä tähän kasvuyrittäjien tilanteeseen ja siihen, että mielestäni enemmän
tulisi kantaa huolta siitä, miten Suomi voisi olla näille asiantuntijoille riittävän vetovoimai-
nen, kuin siitä, miten tätä järjestelmää mahdollisesti voidaan väärinkäyttää. Kansainväliset
kokemukset kertovat siitä, että ongelmana on pikemminkin ollut se, että merkittävä osa
kasvuyrittäjistä ei jää maahan vaan siirtää toimintansa muualle. Eli meidän täytyy olla no-
peita ja kilpailukykyisiä, ja myös sen asenneilmapiiriin tulee olla näitä yrittäjiä ajatellen
kohdallaan, jos haluamme, että he omalta osaltaan tulevat Suomen menestystä tänne raken-
tamaan.

18.58 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski otti tässä esille, että kau-
sityöntekijät voisivat tuoda perheet mukanaan ja asuttaa maaseutua, kuten suomalaisetkin
perheet voisivat muuttaa maaseudulle ja tehdä kausitöitä. Mutta mitä tehdään kausityön ul-
kopuolella? Ja miten ne lapset sitten? Jos heitä menee kyläkouluihin monia kansallisuuk-
sia, saammeko me tulkkipalveluita sinne, ja mitä se maksaa sitten, että meillä monia tulke-
keja tarvitaan sinne? Selviääkö se kunta siitä? Ja miten sitten käy, kun ne lapset, ne maa-
hanmuuttajalapset, saavat peruskoulun ohi? Tulevatko he pääkaupunkiseudulle sitten, niin
kuin nyky suomalaiset nuoret, poistuvat maaseudulta, kun ei löydy tarpeeksi kivoja työ-
paikkoja?

Sitten haluaisin vielä kommentoida, kun puhuttiin — varsinkin edustaja Harakka puhui
paljon — maahanmuutosta Kanadaan: Heillähän on ollut se, että sinne ei pääse rajan yli kä-
vellen, ei ole tultu rajan yli. He ovat pystyneet katsomaan, minkälaisia ihmisiä sinne tulee
ja kuinka paljon ja miten he pystyvät työllistymään jatkossa. Mutta nyt kun kävi näin, että
nämä haitilaiset tulevatkin rajan yli, kävelevät Kanadaan, niin ei se toiminutkaan. Siellä on
telttakylä, ja olympiastadionillekin vissiin on sitten majoitettu näitä turvapaikanhakijoita,
kun heitä on tullut heinäkuun jälkeen 7 000 kappaletta — 7 000 kappaletta, ja heitä ei ole
pystytty majoittamaan muualle kuin telttoihin, joita pitää lämmittääkin. Ja siellä on tullut
nyt huoli kanadalaisista, että miten he selviävät, ja pääministeri on joutunut vakuuttamaan,
että työnantajat eivät saa palkata ulkomaalaisia työntekijöitä, jos siihen löytyy kotimaisia
työntekijöitä. Ettei sielläkään ihan ongelmatonta ole tämä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Myllykoski, ja tässä vaiheessa, jos on pu-
heenvuoropyyntöjä tähän asiaan, pyydän painamaan P-painikkeella.

19.00 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lehto, haluan sanoa, että
kausityöntekijät perheineen tai ilman perhettä eivät ole ratkaisu. Sitä koetin kertoa. Mei-
dän pitää katsoa tätä asiaa kokonaan uudelleen. Meillä pitää olla semmoinen houkutteleva
infra, että me saamme myös suomalaisia perheitä muuttamaan sinne, ja se varmasti tarkoit-
taa sitä, että meidän pitää pystyä jakamaan niitä kausitöitä niin, että meillä on kiinnostavia,
monitahoisia työpaikkoja ja, sanotaanko, niitten työehtosopimusten yhdistelmiä. Eli meil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

lä pitää olla sinne talvikaudeksi työntekijöitä. Tuolla valiokunnassa eräs maatalousyrittäjä sanoi, että hän joutui lumenaurauksesta luopumaan yrittäjänä juuri sen takia, kun ei saanut sitä työntekijää, joka olisi hoitanut sen hänen maatilansa ulkopuolisen hankinnan, näitä luomitöitä.

Eli meidän pitää pystyä katsomaan tätä kansallisesti koko kokonaisuutena, ettemme kangistu työehtosopimusten jäykkyyksiin, ei tule työmarkkinajärjestöillä eripuraa siitä, minkä työehtosopimuksen piirissä on, vaan että otetaan koko maaseutu haltuun niin, että me pystymme kehittämään sitä ja että siellä on ne valokuitukaapelit. Meillä on siellä sitten tarjota suomalaisille perheille niitä lähikouluja ja niitä palveluja, mitä ihminen elämässään tarvitsee. Minä uskon, että sitä kautta...

Mutta nyt kun on tätä kulttuuria jatkettu niin, että niillä nuorilla, jotka lähtevät sieltä pois kokoaikaisen työn perään muualle, ei ole ollut mahdollisuutta, kun sitä työtä siellä kotitalalla on ehkä vain kausittain, kesäaikaan, ja kun meillä tänä päivänä on työtä koneellistettu, sitä käsin tehtävää työtä ei ole tarjolla ja sitä ei ainakaan ole koko vuodeksi. Silloin ollaan lähdetty sille polulle, että ollaan annettu tämän meidän kansallisen aarteen näivettyä, mutta josta varmasti [Puhemies koputtaa] matkailun osalta tulee vielä houkutteleva vaihtoehto.

19.02 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies, puheenjohtaja! Täällä palattiin tähän Kanadan omaan pakolaiskriisiin, josta tuossa aikaisemmin puhuin. Kuten sanoin aiemmin, tämä on heille uusi tilanne, se, että maaraajan yli pyrkii pakolaisia sinne, ja on ihan selvä, että siitä on aiheutunut monenlaisia ongelmia, ennen kaikkea kahdesta eri syystä: tämä on Kanadan ja USA:n välisen sopimuksen kannalta ongelmallinen tilanne, koska laillisia rajanylityspaikkoja ei ole, ja toisekseen sitten nämä Yhdysvaltoihin tulleet haitilaisethan eivät ole paossa vainoa tai sotaa vaan voisivat aivan hyvin palata Haitiin. Mutta, kuten sanoin aikaisemmin, Kanadan maahanmuuttojärjestelmä on niin hyvin toimiva, että tuskin näin pienestä joukosta aiheutuu mitään vaivaa kanadalaisille pitkällä tähtäimellä tai edes keskipitkällä tähtäimellä.

Tässä on yksi mielenkiintoinen seikka, jonka voisin tähän omalta osaltani lopuksi tuoda esiin: se, että kanadalaisten järjestelmä turvapaikanhakijoiden integroimiseksi ja kotouttamiseksi on sillä tavalla mielenkiintoinen, että siellä järjestöt, yhteisöt, seurakunnat, seurat ja jopa tavalliset perheet on integroitu järjestelmään sillä tavalla, että he voivat tarjota näille turvapaikanhakijoille majoitusta ja ylläpitoa. Ja tämä on semmoinen kiinnostava tapa, jolla siis turvapaikanhakijat automaattisesti ankkuroituvat yhteisöön ja verkostoituvat tavalla, joka Suomessa on mennyt täysin päinvastoin, eli nekään kunnat — Kyyjärvi tulee nyt mieleen — jotka ovat halunneet pitää turvapaikanhakijoita, eivät ole sitä voineet tehdä [Puhemies koputtaa] omassa yhteisössään, kun valtiovalta on ajatellut asian toisin.

19.04 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä lopussa vielä kommentoin, että pitkä matka on tultu, kun on puhuttu startup-yrittäjistä ja päädytty maaseudun elinvoiman analysointiin ja sen elinkaaren miettimiseen, että jos sinne maaseudulle muuttaisi ulkomaalaisia elämään kausityöntekijöinä, niin miten he voisivat sitten siellä maaseudulla elää jatkuvissa työsuhteissa ja kenties pidemmällekin aikaa katsoen, jos lapset aikuistuvat ja niin edespäin. Tähän täytyy todeta se tosiasia, että eivät maahanmuuttajat voi pitkällä tähtäimellä toimia Suomessa muiden lainalaisuuksien mukaan kuin suomalaiset. Meillä on ongelmia maamme kokonaisuudessaan asuttamisen suhteen, meillä on väestökatoa maaseu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

dulta kaupunkeihin. Ei tähän asiaan maahanmuutto sinällään ole mikään ihmelääke. Samojen ongelmien kanssa painitaan myöskin maahanmuuttajien suhteen kuin suomalaisten kanssa, ellei peräti pahempienkin, koska sitten puhutaan myös kieliongelmistä ja kulttuurillisista sopeutumisongelmista, joita suomalaisilla ei ole. Suomalaisilla on kuitenkin aika hyvä pohjakoulutus verrattuna monenmaalaisiin maahanmuuttajiin. Elikkä ei tästä niin kuin ihmelääkkeeksi ole näiden asioiden ratkaisemiseen. Meidän täytyy hoitaa työmarkkinamme kuntoon ihan omaehtoisesti.

19.05 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Päivi Räsänen otti tässä hieman aiemmin esille sen, että ulkomaisten startup-yrittäjien houkuttelemiseksi Suomeen meidän olisi kehitettävä olosuhteitamme siten, että yrittämisen aloittamisen ja jatkamisen edellytykset olisivat riittävissä kunnossa, jotta näitä startup-yrityksiä syntyisi. Asia on toki näin, mutta tietenkin nämä samat seikat koskevat myös niitä suomalaisia, joilla olisi kiinnostusta yrittämisen aloittamiseen. Heitä on varmasti lukuisia, mutta olosuhteet eivät jostain syystä sitä suosi. Yrittäjämysteisyyden edistämistä olisi syytä tehdä jo koulussa, aivan peruskouluista lukioihin ja korkea-asteelle saakka. Lisäksi muun muassa verotuksella voidaan ehdottomasti parantaa yrittämisen edellytyksiä ja kannustimia. Tällä vaalikaudella jonkin verran tähän suuntaan on edetty, mutta paljon on yhä tehtävissä.

Tämä on osin jatkumoa, tämä puheenvuoro, edustaja Mäkelän edelliselle puheenvuorolle. Siinähan edustaja totesi, että sääntöjen tulee, varsinkin pitkällä tähtäimellä, tietenkin olla samat sekä suomalaisille että ulkomaalaisille, jotka täällä yrittäjyyttä harjoittavat ja näitä startup-yrityksiä pystyttävät.

19.07 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Myllykoski visioi sinänsä hienosti maaseudun tulevaisuutta ja niitä mahdollisuuksia, mitä kenties maahanmuutonkin kautta sinne voisi tulla. Ja sinänsä, kun startup-yrityksiä perustetaan ja yrittäjiä on, niitä toivoisikin saatavan myös sinne maaseudulle päin.

Mutta tietysti niin maahanmuuttajien suhteen kuin meillä ihan suomalaisten suhteen... Monellahan on halu tulla maaseudulle, joko tulla paluumuuttajana tai tulla hakemaan tavallaan uutta elämää sieltä maaseudun rauhasta, ja se oma työpaikka sieltä monta kertaa löytyykin, mutta sitten pitäisi löytyä puolisolle työpaikka niin ikään. Ja tässä tietysti voi vielä suuremmat haasteet tulla maahanmuuttajaperheille, että työpaikka löytyy sitten molemmille osapuolille. On näitä aloja, mihinkä on hyvin vaikeaa saada suomalaisia työntekijöitä, mitä tulee erityisesti alkutuotantoon, metsätalouteen, mansikanviljelyyn, marjanviljelyyn ylipäätään, ja esimerkiksi karjataloustyöntekijöiksi. Näissä on sitten ulkomaa-laista työvoimaa, osa kausiluontoista, osa pysyvämpää työntekijää. Mutta sitten on haasteena, että sille koko perheelle löytyy sitä työtä. Ja kuten olen aiemminkin sanonut tässä keskustelussa, se työ on tietysti se paras tapa integroida ihminen tähän yhteiskuntaan, ja se on hyvä asia, sen kautta opitaan kieli ja kulttuuri ja ollaan osa yhteiskuntaa. Mutta meidän pitää pystyä miettimään niitä mahdollisuuksia, ja olenkin esittänyt esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan osalta, että sen sijaan, että katsotaan kuntarajojen sisällä, kuinka houkutellaan ihmisiä omaan kuntaan, meidän pitäisi laajempialaisesti katsoa kuntaryypäinä ja jopa maakuntana sitä, kuinka saadaan houkutelua ihmisiä muuttamaan sinne maaseudulle, maakuntaan, siten että toisesta pitäjästä saattaa löytyä työtä toiselle ja toisesta toiselle, riippuen siitä, minkä alan osaajia ihmiset ovat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 99/2017 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.